

СХВАЛЕНО
педагогічною радою Ліцею № 38
Шевченківського району м. Києва

Протокол № 07 від 09.01.2025 р.

Голова педагогічної ради
_____ Людмила ХАРИТОНОВА

ЗАТВЕРДЖУЮ
директор Ліцею № 38
Шевченківського району м. Києва

Наказ № 42-о від 09.01.2025 р.

Директор
_____ Людмила ХАРИТОНОВА

ПОЛОЖЕННЯ
про внутрішню систему забезпечення якості
освіти
Ліцеї № 38
Шевченківського району м. Києва

I. Загальні положення

1.1. Внутрішня система забезпечення якості освіти (ВСЗЯО) у Ліцеї № 38 є природною невід'ємною складовою діяльності школи і розроблена відповідно до вимог Законів України «Про освіту»; «Про повну загальну середню освіту»; розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року»; ДСТУ ISO 9001:2015 Системи управління якістю. Вимоги; ДСТУ ISO 9000:2015 Системи управління якістю. Основні положення та словник термінів; наказу Міністерства освіти і науки України від 09.01.2019 № 17 «Про затвердження Порядку проведення інституційного аудиту закладів загальної середньої освіти»; наказу МОН України від 30.11.2020 № 1480 «Про затвердження методичних рекомендацій з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах загальної середньої освіти»; орієнтовних рівнів якості освітніх та управлінських процесів для самооцінювання закладу освіти, затверджених наказом ДСЯО України від 09.01.2020 №01-11/1.

1.2. При формуванні цього Положення взято до уваги основні теоретичні і методологічні напрацювання теорії педагогіки, теорії педагогічного оцінювання, теорії моніторингу тощо.

1.3. Внутрішня система забезпечення якості освіти у Ліцеї № 38 спрямована на формування спільного та кращого розуміння учасниками освітнього процесу якості освіти та освітньої діяльності школи; створення умов та можливостей для забезпечення і постійного підвищення якості повної загальної середньої освіти та освітньої діяльності; отримання об'єктивної інформації щодо якості освітньої діяльності Ліцею № 38; побудову основи для самоаналізу, самооцінювання діяльності Ліцею № 38.

1.4. Процес створення та реалізації внутрішньої системи забезпечення якості освіти Ліцею № 38 базується на таких принципах:

- > автономії закладу освіти;
- > академічної доброчесності;
- > академічної свободи;
- > гнучкості і адаптивності системи освітньої діяльності;
- > гуманізму;
- > забезпечення якості освіти та якості освітньої діяльності;
- > забезпечення рівного доступу до освіти без дискримінації за будь-якими ознаками, у тому числі за ознакою інвалідності;
- > демократизму;

- > відкритості і прозорості;
- > державно-громадського управління;
- > доступності для кожного громадянина всіх форм і типів освітніх послуг, що надаються державою;
- > людиноцентризму, дитиноцентризму;
- > постійного вдосконалення освітньої діяльності;
- > свободи у виборі видів, форм і темпу здобуття освіти, освітньої програми, закладу освіти, інших суб'єктів освітньої діяльності;
- > урахування впливу зовнішніх чинників;
- > цілісності системи управління якістю освіти.

1.5. Цілі внутрішньої системи забезпечення якості освіти:

- підвищення якості освітніх послуг;
- забезпечення довіри до результатів навчання;
- створення умов навчання та праці, які забезпечують партнерство учасників освітнього процесу;
- забезпечення постійного зворотного зв'язку від учасників освітнього процесу щодо якості освіти, відзначення успішних практик та вчасне реагування на виявлені проблеми;
- прийняття обґрунтованих управлінських рішень, які спрямовані на підвищення якості освіти та освітньої діяльності;
- вдосконалення освітнього середовища, системи оцінювання учнів, педагогічної діяльності, управлінських процесів Ліцею № 38;
- забезпечення прозорості діяльності Ліцею № 38 і готовності до змін в інтересах учасників освітнього процесу.

1.5. Колегіальним органом управління Ліцею № 38, який визначає, затверджує систему, стратегію та процедури внутрішнього забезпечення якості освіти, є педагогічна рада. Педагогічна рада має право вносити зміни та доповнення в дане Положення.

1.6. Відповідальність за впровадження ВСЗЯО в Ліцеї № 38 покладається на директора Ліцею.

1.7. Організація та координація роботи із забезпечення внутрішньої системи якості освіти покладається на заступників директора відповідно до розподілу посадових обов'язків.

II. Структура внутрішньої системи забезпечення якості освіти

2.1. Складовими системи забезпечення якості освіти в Ліцеї є:

- політика та процедури внутрішньої системи забезпечення якості освіти;
 - система та механізми забезпечення академічної доброчесності;
 - критерії, правила і процедури оцінювання з добувачів освіти;
 - критерії, правила і процедури оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників;
 - критерії, правила і процедури оцінювання управлінської діяльності керівних працівників;
 - створення інклюзивного освітнього середовища;
 - забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління;
 - механізми самооцінювання освітніх та управлінських процесів
- Ліцею № 38.

III. Політика та процедури забезпечення внутрішньої системи забезпечення якості освіти

3.1. Політика та процедура забезпечення якості освіти базується на принципах:

- принцип процесного підходу, що розглядає діяльність закладу як сукупність освітніх процесів, які спрямовані на реалізацію визначених закладом стратегічних цілей, при цьому управління якістю освітніх послуг реалізується через функції планування, організації, мотивації та контролю;
- принцип цілісності, який вимагає єдності впливів освітньої діяльності, їх підпорядкованості, визначеній меті якості освітнього процесу;
- принцип розвитку, що виходить з необхідності вдосконалення якості освітнього процесу відповідно до зміни внутрішнього та зовнішнього середовища, аналізу даних та інформації про результативність освітньої діяльності;
- принцип партнерства, що враховує взаємозалежність та взаємну зацікавленість суб'єктів освітнього процесу відповідно до їх поточних та майбутніх потреб у досягненні високої якості освітнього процесу;
- відповідності Державним стандартам загальної середньої освіти;
- відповідальності за забезпечення якості освіти та якості освітньої діяльності;
- системності в управлінні якістю на всіх стадіях освітнього процесу;
- здійснення обґрунтованого моніторингу якості освіти;
- готовності суб'єктів освітньої діяльності до ефективних змін;
- відкритості інформації на всіх етапах забезпечення якості та прозорості процедур системи забезпечення якості освітньої діяльності.

3.2. Політика внутрішньої системи забезпечення якості освіти

спрямована на:

- створення системи та механізмів забезпечення академічної доброчесності;
- забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління Ліцеєм № 38;
- забезпечення наявності в закладі освіти необхідних ресурсів для організації освітнього процесу;
- створення в закладі освіти інклюзивного освітнього середовища;
- професійне зростання керівних і педагогічних працівників;
- запобігання та протидію булінгу (цькуванню);
- удосконалення системи розвитку здібностей дітей;
- партнерство у навчанні та професійній взаємодії;
- застосування системи внутрішнього моніторингу для відстеження та коригування результатів освітньої діяльності.

3.3. Механізм функціонування системи забезпечення якості освіти включає послідовну підготовку та практичну реалізацію наступних етапів управління:

- планування (аналіз сучасного стану освітньої діяльності та освітнього процесу; визначення сильних сторін і проблем у розвитку; визначення пріоритетних цілей та розробка планів їх реалізації);
- організацію (переформатування/створення організаційної структури для досягнення поставлених цілей; визначення, розподіл та розмежування повноважень із метою координування та взаємодії в процесі виконання завдань);
- контроль (розробка процедур вимірювання та зіставлення отриманих результатів зі стандартами);
- коригування (визначення та реалізація необхідних дій та заходів, націлених на стимулювання процесу досягнення максимальної відповідності стандартам).

3.4. Запобігання та протидія булінгу (цькуванню):

- розроблено та оприлюднено правила поведінки здобувача освіти в Ліцеї № 38;
- розроблено та оприлюднено план заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в Ліцеї № 38;
- розроблено та оприлюднено порядок подання та розгляду (з дотриманням конфіденційності) заяв про випадки булінгу (цькування) в закладі;
- розроблено та оприлюднено порядок реагування на доведені випадки булінгу (цькування) в школі та відповідальності осіб, причетних до булінгу (цькування);
- створення комісії з розгляду випадків булінгу (цькування);

- повідомлення підрозділам Національної поліції України та службі у справах дітей про випадки булінгу в Ліцеї № 38.

3.5. Професійне зростання керівних та педагогічних працівників Ліцею № 38 забезпечується:

- створенням умов для постійного підвищення кваліфікації працівників Ліцею № 38;
- забезпеченням умов для інноваційної роботи в школі (розроблення/адаптація, впровадження освітніх технологій, експериментальна робота);
- сприянням участі педагогічних працівників у реалізації освітніх проектів;
- сприянням участі педагогічних працівників в експертній діяльності;
- організацією методичної взаємодії та обміну досвідом (консультації, навчальні семінари, майстер-класи, конференції, взаємовідвідування занять, наставництво, публікації тощо);
- забезпеченням умов для чергової та позачергової атестації педагогічних працівників;
- сприянням участі педагогів у процедурах сертифікації.

3.6. Удосконалення системи розвитку здібностей здобувачів освіти Ліцею № 38 полягає в:

- здійсненні діагностики здібностей та обдарувань здобувачів освіти;
- створенні моделі роботи з обдарованими дітьми;
- реалізації системи внутрішніх заходів з розвитку здібностей та підтримки обдарувань (олімпіади, турніри, конкурси, змагання, виставки тощо);
- підготовці та участі обдарованих дітей у заходах вищого рівня.

3.7. Забезпечення партнерства в навчанні та професійній взаємодії спрямоване на:

- налагодження конструктивної комунікації між учасниками освітнього процесу;
- розвиток взаємоповаги, вироблення позитивного доброзичливого ставлення та довірливих стосунків між учасниками освітнього процесу;
- забезпечення права вільного вибору;
- розвиток горизонтальної моделі співпраці (на основі рівноправності учасників освітнього процесу);
- забезпечення участі громадського самоврядування у вирішенні питань діяльності Ліцею № 38;
- участь учасників освітнього процесу Ліцею № 38 в житті місцевої громади;
- розвиток соціального партнерства.

3.8. Забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації

освітнього процесу.

Ліцей № 38 Шевченківського району м. Києва для організації освітнього процесу забезпечений такими ресурсами, як:

- Державний стандарт загальної середньої освіти;
- Ліцензія на здійснення освітньої діяльності;
- типові освітні програми;
- статут школи;
- стратегія розвитку школи;
- річний план роботи школи;
- освітня програма закладу;
- штатний розпис закладу;
- календарно-тематичне планування;
- поурочне планування;
- протоколи педагогічної ради;
- книги наказів;
- методики та технології організації освітнього процесу;
- методики роботи з дітьми з особливими освітніми потребами;
- система матеріального та морального заохочення;
- плани підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

3.9. Застосування системи внутрішнього моніторингу для відстеження та оцінювання результатів освітньої діяльності, яка складається з:

- системи оцінювання навчальних досягнень учнів;
- системи внутрішнього моніторингу якості освітньої діяльності та якості освіти;
- системи самооцінювання якості педагогічної та управлінської діяльності.

3.10. Методи збору інформації, інструменти та джерела отримання інформації:

> *Опитування:*

- анкетування учасників освітнього процесу (педагогів, здобувачів освіти, батьків);
- інтерв'ю (з педагогічними працівниками, представниками учнівського самоврядування);
- фокус-групи (з батьками, здобувачами освіти, представниками учнівського самоврядування, педагогами);

> *Вивчення документації:*

- статистичні звіти, річний план роботи, протоколи засідань педагогічної ради, атестаційні матеріали, класні журнали тощо;

> *Моніторинг:*

- навчальних досягнень здобувачів освіти;

- педагогічної діяльності (спостереження за проведенням навчальних занять);

- спостереження за освітнім середовищем (санітарно-гігієнічні умови, стан забезпечення навчальних приміщень, безпека спортивних та ігрових майданчиків, робота їдальні та буфету, вплив середовища на навчальну діяльність тощо);

- > *Аналіз даних та показників, які впливають на освітню діяльність:*

- система оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти;
 - підсумкове оцінювання здобувачів освіти;
 - фінансування школи;
 - кількісно-якісний кваліфікаційний склад педагогічних працівників тощо;

- > *Інструментарій методів збору інформації:*

- пам'ятки для аналізу документів (щодо системи оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти; фінансування закладу освіти; кількісно-якісного складу педагогічних працівників тощо);

- анкети (для педагогів, здобувачів освіти, батьків);

- бланки спостереження (за проведенням навчальних занять, позакласною роботою тощо).

3.11. Моніторинг відстеження та коригування результатів освітньої діяльності здійснюється на підставі Положення про внутрішній моніторинг Ліцею № 38 (Додаток 1).

3.12. Практична реалізація процедур забезпечення якості освіти в Ліцеї № 38 відображається в річному та стратегічному планах роботи закладу.

IV. Система та механізми забезпечення академічної доброчесності

4.1. Педагогічні працівники школи у своїй діяльності зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності та забезпечувати її дотримання здобувачами загальної середньої освіти. Здобувачі освіти, зі свого боку, зобов'язані виконувати вимоги освітньої програми, дотримуючись академічної доброчесності, та досягати відповідного рівня результатів навчання.

4.2. Дотримання академічної доброчесності педагогічними працівниками передбачає:

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;

- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти;
- об'єктивне оцінювання результатів навчання.

4.3. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

4.4. За порушення академічної доброчесності педагогічні працівники Ліцею № 38 можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- відмова в присвоєнні або позбавлення присвоєного педагогічного звання, кваліфікаційної категорії;

- позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади.

4.5. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);

- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми.

4.6. Види академічної відповідальності учасників освітнього процесу за конкретні порушення академічної доброчесності визначені Положенням про академічну доброчесність учасників освітнього процесу.

4.7. Кожна особа, стосовно якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності, має такі права:

- ознайомлюватися з усіма матеріалами перевірки щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності, подавати до них зауваження;

- особисто або через представника надавати усні та письмові пояснення або відмовитися від надання будь-яких пояснень, брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності;

- знати про дату, час і місце та бути присутньою під час розгляду питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення її до академічної відповідальності;

- оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності до

органу, уповноваженого розглядати апеляції, або до суду.

4.8. Система та механізм забезпечення академічної доброчесності школи регулюється Положенням про академічну доброчесність.

V. Критерії, правила і процедури оцінювання здобувачів освіти

5.1. Оцінювання здобувачів освіти Ліцею № 38 ґрунтується на позитивному підході, що, передусім, передбачає врахування рівня досягнень учня.

5.2. Система оцінювання здобувачів освіти здійснюється за напрямками:

- визначення наявності відкритої, прозорої і зрозумілої для здобувачів освіти системи оцінювання їх навчальних досягнень;

- використання системи оцінювання, спрямованої на моніторинг навчальних досягнень кожного здобувача освіти;

- спрямованість системи оцінювання на формування у здобувачів освіти відповідальності за результати свого навчання, здатності до самооцінювання.

5.3. Результатом освітньої діяльності здобувача освіти на всіх етапах освітнього процесу є знання, уміння, навички та сформовані компетентності як загальна здатність, що базується на знаннях, досвіді та цінностях особистості.

5.4. Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти здійснюється на основі затверджених Міністерством освіти і науки України критеріїв (Додаток 2).

5.5. Критерії, затверджені Міністерством освіти і науки України, є загальними і використовуються як основа для здійснення оцінювання. Під час організації видів роботи, не передбачених вищезазначеним документом, учитель розробляє критерії, які ґрунтуються на критеріях, затверджених МОН, а також враховують особливості вивчення теми (обсяг годин на вивчення, кількість обов'язкових робіт), освітню програму Ліцею № 38, компетентнісний підхід до викладання предмету, організаційну форму проведення навчального заняття).

5.6. Розроблені вчителем критерії оцінювання не потребують затвердження адміністрацією Ліцею № 38.

5.7. Учителі мають систематично інформувати здобувачів освіти про розроблені критерії оцінювання. Інформація про критерії оцінювання може бути донесена у різних формах: в усній формі, шляхом розміщення на інформаційному стенді у класі, через інтерактивну інтернет-платформу, електронну пошту, інші види комунікації.

5.8. Вчитель застосовує наступні способи контролю навчальних досягнень здобувачів освіти:

- > усне опитування;

- > письмова самостійна, контрольна робота (тестова, комбінована, із закритими відповідями, із відкритими відповідями);
- > комп'ютерне тестування;
- > захист проектів;
- > аналіз портфоліо;
- > державну підсумкову атестацію здобувачів освіти 4-х, 9-х, 11-х класів;
- > участь і результативність у шкільних, міських, обласних та всеукраїнських етапах учнівських олімпіад, конкурсів, змагань.

5.9. Учитель може застосовувати наступні види контролю навчальних досягнень учнів:

- > поточне (на кожному уроці);
- > тематичне (в кінці вивчення кожної теми або декількох тем);
- > підсумкове (семестрове, річне).

5.10. У Ліцеї № 38 оцінюється не лише результат роботи, але й процес навчання, індивідуальний поступ кожного здобувача освіти.

5.11. Учитель забезпечує мотивуючу роль оцінювання: позитивно має оцінювати досягнення здобувача освіти, незалежно від того, значні чи скромні, якщо вони є результатом справжніх зусиль дитини.

5.12. Оцінці підлягає рівень аргументації та уміння здобувачів освіти висловлювати свою думку.

5.13. Впроваджуючи компетентнісний підхід оцінювання навчальних досягнень, учитель оцінює:

- > вміння розв'язувати проблеми і приймати рішення;
- > уміння, які визначають здатність працювати в команді;
- > рівень розуміння, а не відтворення фрагментів інформації;
- > уміння слухати, розв'язувати конфлікти, вирішувати дискусійні питання і проблеми;
- > уміння застосовувати знання в реальних життєвих ситуаціях.

5.14. Основним індикатором вимірювання результатів освітньої діяльності здобувачів освіти є їхні навчальні досягнення.

5.15. Система оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти постійно перебуває в системі внутрішніх моніторингових досліджень з боку адміністрації школи (Додаток 1).

5.16. Основною метою такого моніторингу є виявлення об'єктивного та раціонального підходу до оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з боку вчителя, простеження системності в оцінюванні здобувачів освіти, динаміки їх навчальних досягнень.

5.17. Для моніторингу системи оцінювання навчальних досягнень

здобувачів освіти у Ліцеї № 38 використовуються такі основні джерела:

- > результати моніторингів навчальних досягнень здобувачів освіти (зовнішніх або внутрішніх) у вигляді стандартизованих тестів або в інших формах завдань (розроблених учителем або членами адміністрації, при розробленні завдань моніторингу можуть використовуватись завдання міжнародних моніторингів PISA, TIMSS та інших);

- > результати ДПА у початковій, базовій та старшій школі;

- > підсумкове оцінювання здобувачів освіти у класному журналі.

5.18. Можливі способи отримання інформації за результатами моніторингових досліджень, що стосуються системи оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти:

- > порівняльний аналіз між результатами ДПА та підсумковим оцінюванням учителя з предмету;

- > аналіз середнього балу класів за підсумками семестрового і річного оцінювання;

- > порівняльний аналіз навчальних досягнень новоприбулих здобувачів освіти із рівнем навчальних досягнень у попередніх закладах освіти;

- > порівняльний аналіз середнього балу навчальних досягнень здобувачів освіти з окремих предметів;

- > порівняльний аналіз підсумкового оцінювання між класами на одній паралелі.

5.19. Результати моніторингових досліджень узагальнюються у формі таблиць, діаграм, гістограм та висновків.

5.20. Поряд із 12-бальною в Ліцеї № 38 застосовується формувальне оцінювання, яке:

- > націлене на визначення індивідуальних досягнень кожного здобувача освіти;

- > не передбачає порівняння навчальних досягнень різних здобувачів освіти;

- > широко використовує описове оцінювання;

- > застосовує зрозумілі критерії оцінювання, за якими оцінюють здобувача освіти, він стає свідомим учасником процесу оцінювання і навчання;

- > забезпечує зворотний зв'язок – отримання інформації про те, чого здобувачі освіти навчилися, а також про те, як учитель реалізував поставлені навчальні цілі;

- > визначає вектор навчання: виконавши завдання, здобувачі освіти дізнаються про те, якого рівня вони наразі досягли і в якому напрямку їм потрібно рухатися далі.

5.21. Учитель, з метою впровадження формувального оцінювання,

використовує такі передумови:

- > ставить перед здобувачами освіти виклики у вигляді пошуку причинно-наслідкових зв'язків, розгляду проблемних задач, реалізації проектів;
- > спонукає здобувачів освіти до самостійного мислення і конструювання відповіді;
- > заохочує до обґрунтування думок і способу міркування;
- > пропонує чіткі критерії оцінювання;
- > формує в здобувачів освіти розуміння, що будь-яке явище або процес потрібно розглядати всебічно;
- > розвиває критичне мислення здобувачів освіти.

5.22. У формувальному оцінюванні переважає оцінювання описове, яке спрямовується на індивідуальний прогрес здобувача освіти.

5.23. Зміст критеріїв формувального оцінювання виробляє вчитель спільно із здобувачами освіти до кожної окремої ситуації.

5.24. Здобувачі освіти школи можуть залучатися до самооцінювання та взаємооцінювання за визначеними попередньо критеріями.

VI. Критерії, правила і процедури оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників

6.1. Критерії, правила і процедури оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників закладу визначаються на основі положень наказу МОН України від 09.01.2019 № 17 «Про затвердження Порядку проведення інституційного аудиту закладів загальної середньої освіти». Індикатори оцінювання та методи збору інформації для критеріїв оцінювання визначаються відповідно до Додатку 3. Критерії, індикатори оцінювання освітніх і управлінських процесів закладу освіти та внутрішньої системи забезпечення якості освіти «Рекомендацій до побудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі загальної середньої освіти» (Бобровський М. В., Горбачов С.І., Заплотинська О.О.). Для учителів початкових класів критерії розроблено на основі наказу Державної служби якості освіти України від 01.03.2019 № 01-11/9 «Про затвердження Методики експертного оцінювання професійних компетентностей учасників сертифікації». Із врахуванням особливостей функціонування та рівня сформованості професійних компетентностей педагогічних працівників Ліцею № 38.

6.2. Під час оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників оцінюванню підлягають:

- ефективне планування та прогнозування педагогічними працівниками своєї діяльності, використання сучасних освітніх технологій, форм організації

освітнього процесу та підходів до оцінювання навчальних досягнень із метою формування ключових компетентностей і наскрізних умінь здобувачів освіти;

- постійне підвищення рівня професійної компетентності та майстерності педагогічних працівників;

- налагодження партнерських взаємовідносин із здобувачами освіти, їх батьками та іншими законними представниками, працівниками закладу освіти;

- організація педагогічної діяльності та навчання здобувачів освіти на засадах академічної доброчесності.

6.2. Оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників Ліцею № 38 передбачає використання методів анкетування, спостереження та інтерв'ю для збирання інформації і здійснюється членами адміністрації Ліцею № 38 відповідно до розподілу посадових обов'язків, з можливим залученням голів предметних методичних об'єднань Ліцею № 38.

6.3. Спостереження за діяльністю педагогічних працівників проводиться впродовж навчального року, включаючи, зокрема, спостереження під час відвідування навчальних занять, на перервах між навчальними заняттями, а також огляд класної кімнати, спостереження за організацією взаємодії з батьками.

6.4. Процедура оцінювання педагогічної діяльності педагогічного працівника включає в себе атестацію та сертифікацію.

6.5. Атестація педагогічних працівників – це система заходів, спрямованих на всебічне та комплексне оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників.

6.6. Один із принципів організації атестації – здійснення комплексної оцінки діяльності педагогічного працівника, яка передбачає забезпечення всебічного розгляду матеріалів з досвіду роботи, вивчення необхідної документації, порівняльний аналіз результатів діяльності впродовж усього періоду від попередньої атестації. Необхідною умовою об'єктивної атестації є всебічний аналіз освітнього процесу у закладі, вивчення думки батьків, учнів та колег вчителя, який атестується, тощо.

6.7. Сертифікація педагогічних працівників – це зовнішнє оцінювання професійних компетентностей педагогічного працівника (у тому числі з педагогіки та психології, практичних вмінь застосування сучасних методів і технологій навчання), що здійснюється шляхом незалежного тестування, самооцінювання та вивчення практичного досвіду роботи.

Сертифікація педагогічного працівника відбувається на добровільних засадах виключно за його ініціативою.

6.8. Щорічне підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти здійснюється відповідно до статті 59 Закону України

«Про освіту». Загальна кількість академічних годин для підвищення кваліфікації педагогічного працівника впродовж п'яти років не може бути меншою за 150 годин.

6.9. Критерії та показники оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників середньої та старшої ланки школи:

6.9.1. Критерій 1. Здатність ефективно планувати свою діяльність, використовувати сучасні освітні підходи до організації освітнього процесу з метою формування ключових компетентностей здобувачів освіти.

Показники:

6.9.1.1, Педагогічний працівник планує свою діяльність, аналізує її результативність.

6.9.1.2, Педагогічний працівник застосовує освітні технології, спрямовані на формування ключових компетентностей і наскрізних умінь здобувачів освіти.

6.9.1.3, Педагогічний працівник надає дітям рівні можливості участі у різних формах взаємодії, зокрема організовує співпрацю здобувачів освіти у парах, мікрогрупах, групах.

6.9.1.4. Педагогічний працівник забезпечує баланс між активним, пасивним та інтерактивним навчанням.

6.9.1.5. Педагогічний працівник бере участь у формуванні та реалізації індивідуальних освітніх траєкторій для здобувачів освіти (за потреби).

6.9.1.6. Педагогічний працівник створює та/або використовує освітні ресурси (електронні презентації, відеоматеріали, методичні розробки, веб-сайти, блоги тощо) в ході планування та реалізації освітньої діяльності.

6.9.1.7. Педагогічний працівник сприяє формуванню суспільних цінностей у здобувачів освіти (формує в здобувачів освіти повагу до гідності, прав, свобод, законних інтересів людини і громадянина; нетерпимість до приниження честі та гідності людини, фізичного або психологічного насильства, а також до дискримінації за будь-якими ознаками; розвиває – патріотизм, повагу до державної мови і державних символів України, шанобливе ставлення до національних, історичних, культурних цінностей, традицій і надбань Українського народу; забезпечує позитивне ставлення до індивідуальних відмінностей здобувачів освіти, цінує, враховує особливості та захищає права кожного з них) у процесі їх навчання, виховання та розвитку.

6.9.1.8. Педагогічний працівник використовує інформаційно-комунікаційні технології в освітньому процесі.

6.9.1.9. Педагогічний працівник застосовує різноманітні форми оцінювання роботи здобувачів освіти та проводить аналіз результативності їхньої навчальної діяльності на засадах компетентнісного підходу.

6.9.1.10. Педагогічний працівник забезпечує здобуття учнями освіти державною мовою.

6.9.1.11. Педагогічний працівник розвиває в учнів критичне мислення.

6.9.1.12. Педагогічний працівник орієнтується в інформаційному

просторі, шукає і критично оцінює інформацію, оперує нею у професійній діяльності.

6.9.1.13. Педагогічний працівник ефективно використовує наявні та за потреби створює нові електронні (цифрові) ресурси; використовує цифрові технології в освітньому процесі.

6.9.2. Критерій 2. Постійне підвищення професійного рівня і педагогічної майстерності педагогічних працівників.

Показники:

6.9.2.1. Педагогічний працівник забезпечує власний професійний розвиток і підвищення кваліфікації, у тому числі щодо методики роботи з дітьми з особливими освітніми потребами (стосується курсів підвищення кваліфікації).

6.9.2.2. Педагогічний працівник здійснює інноваційну освітню діяльність, бере участь в освітніх проектах, залучається до роботи як освітній експерт.

6.9.2.3. Педагогічний працівник бере участь у семінарах, тренінгах, майстер-класах, науково-практичних конференціях, вебінарах, роботі творчих груп із професійних питань.

6.9.2.4. Педагогічний працівник транслює свої педагогічні напрацювання через участь у конкурсах педагогічної майстерності, освітніх виставках тощо.

6.9.2.5. Педагогічний працівник визначає умови та ресурси професійного розвитку впродовж життя, взаємодіє з іншими вчителями на засадах партнерства та підтримки – у рамках наставництва, супервізії тощо.

6.9.2.6. Педагогічний працівник здійснює моніторинг власної педагогічної діяльності і визначає індивідуальні професійні потреби.

6.9.3. Критерій 3. Налагодження співпраці зі здобувачами освіти, їх батьками, працівниками закладу освіти, створення сприятливих умов для здобуття освіти.

Показники:

6.9.3.1. Педагогічний працівник діє на засадах педагогіки партнерства.

6.9.3.2. Педагогічний працівник визначає і враховує в освітньому процесі вікові та інші індивідуальні особливості учнів.

6.9.3.3. Педагогічний працівник співпрацює з батьками здобувачів освіти з питань організації освітнього процесу, забезпечує постійний зворотній зв'язок.

6.9.3.4. Педагогічний працівник практикує педагогічне наставництво, взаємонавчання та інші форми професійної співпраці.

6.9.3.5. Педагогічний працівник створює комфортне освітнє

середовище з дотриманням вимог безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни; використовує здоров'язбережувальні технології під час освітнього процесу.

6.9.3.6. Педагогічний працівник здійснює рівноправно та особистісно зорієнтовану взаємодію з учнями в освітньому процесі.

6.9.3.7. Педагогічний працівник забезпечує емоційну і психологічну комфортність освітнього середовища для здобувачів освіти.

6.9.3.8. Педагогічний працівник усвідомлює особисті відчуття, почуття, емоції та потреби, керує власними емоційними станами.

6.9.4. Критерій 4. Організація педагогічної діяльності та навчання здобувачів освіти на засадах академічної доброчесності.

Показники:

6.9.4.1, Педагогічний працівник під час провадження педагогічної (творчої) діяльності дотримуються академічної доброчесності.

6.9.4.2. Педагогічний працівник сприяє дотриманню академічної доброчесності здобувачами освіти.

6.9.5. Критерій 5. Результативність освітнього процесу.

Показники:

6.9.5.1, Педагогічний працівник забезпечує рівень навчальних досягнень здобувачів освіти, що відповідає вимогам відповідного державного стандарту (результативність річного оцінювання, участі здобувачів освіти в ЗНО (ДПА);

6.9.5.2. Педагогічний працівник забезпечує високий рівень підготовки здобувачів освіти до участі у Всеукраїнських предметних олімпіадах різних рівнів;

6.9.5.3. Педагогічний працівник забезпечує високий рівень підготовки здобувачів освіти до участі у конкурсі-захисті науково- дослідницьких робіт в рамках Малої академії наук тощо;

6.9.5.4. Педагогічний працівник забезпечує високий рівень підготовки здобувачів освіти до участі у турнірах, конкурсах, змаганнях, виставках тощо різних рівнів та різного спрямування.

6.10. Критерії та показники оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників початкової ланки школи:

6.10.1. Критерій 1. Здатність планувати і реалізовувати освітній процес на основі особистісно орієнтованого і компетентнісного підходів.

Показники:

6.10.1.1. Педагогічний працівник планує освітній процес із урахуванням вимог Державного стандарту початкової освіти та освітньої програми.

6.10.1.2. Педагогічний працівник використовує педагогічні технології в освітньому процесі на основі особистісно орієнтованого і компетентнісного

підходів.

6.10.1.3. Педагогічний працівник надає дітям рівні можливості участі у різних формах взаємодії, зокрема організовує співпрацю учнів у парах, мікрогрупах, групах.

6.10.1.4. Педагогічний працівник організовує роботу здобувачів освіти із урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей (у тому числі дітей з особливими освітніми потребами), добираючи доцільні методи, прийоми, засоби навчання.

6.10.1.5. Педагогічний працівник забезпечує баланс між активним, пасивним та інтерактивним навчанням.

6.10.1.6. Педагогічний працівник демонструє позитивні навички вербальної та невербальної комунікації із здобувачами освіти.

6.10.1.7. Педагогічний працівник застосовує різноманітні форми оцінювання роботи здобувачів освіти та проводить аналіз результативності їхньої навчальної діяльності

6.10.2. Критерій 2. Здатність здійснювати процес навчання, виховання і розвитку учнів, основою якого є повага до прав людини, патріотизм, демократичні та інші загальнолюдські цінності.

Показники:

6.10.2.1. Педагогічний працівник формує в здобувачів освіти повагу до гідності, прав, свобод, законних інтересів людини і громадянина; нетерпимість до приниження честі та гідності людини, фізичного або психологічного насильства, а також до дискримінації за будь-якими ознаками.

6.10.2.2. Педагогічний працівник розвиває в здобувачів освіти патріотизм, повагу до державної мови і державних символів України, шанобливе ставлення до національних, історичних, культурних цінностей, традицій і надбань Українського народу.

6.10.2.3. Педагогічний працівник забезпечує позитивне ставлення до індивідуальних відмінностей здобувачів освіти, цінує, враховує особливості та захищає права кожного з них.

6.10.3. Критерій 3. Здатність створювати безпечне та психологічно комфортне освітнє середовище, орієнтоване на розвиток дітей та мотивацію їх до навчання.

Показники:

6.10.3.1. Педагогічний працівник створює комфортне освітнє середовище з дотриманням вимог безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни.

6.10.3.2. Педагогічний працівник мотивує здобувачів освіти до вибору виду діяльності та активного навчання, організовуючи освітні осередки, у тому числі для їхньої індивідуальної роботи.

6.10.3.3. Педагогічний працівник використовує в освітньому середовищі навчальні матеріали відповідно до інтересів і потреб дітей.

6.10.3.4. Педагогічний працівник забезпечує емоційну і психологічну комфортність освітнього середовища для здобувачів освіти.

6.10.4. Критерій 4. Здатність налагоджувати і підтримувати партнерські стосунки з родинами здобувачів освіти задля розвитку здібностей та можливостей кожної дитини.

Показники:

6.10.4.1. Педагогічний працівник співпрацює з родинами здобувачів освіти, використовуючи різні форми комунікації щодо успіхів у навчанні та розвитку їх дітей, зокрема для розроблення і реалізації індивідуальної освітньої траєкторії.

6.10.4.2. Педагогічний працівник долучає батьків до організації освітнього процесу та проводить спільно з ними заходи для дітей.

6.10.5. Критерій 5. Здатність до постійного професійного розвитку, самооцінювання та рефлексії.

Показники:

6.10.5.1. Педагогічний працівник аналізує сильні і слабкі сторони своєї професійної діяльності, формує і розвиває власну інформатичну компетентність та визначає шляхи подальшого саморозвитку.

6.10.5.2. Педагогічний працівник здійснює оцінювання своєї роботи на підставі інформації із різних джерел (результати оцінювання здобувачів освіти, зворотний зв'язок від колег, керівництва, здобувачів освіти, їхніх батьків) та враховує його результати для професійного і особистісного зростання.

6.10.5.3. Педагогічний працівник бере участь у семінарах, тренінгах, майстер-класах, науково-практичних конференціях, вебінарах, роботі творчих груп із професійних питань.

6.10.5.4. Педагогічний працівник постійно співпрацює з іншими вчителями для підвищення своєї власної та їхньої професійної компетентності.

6.10.6. Критерій 5. Результативність освітнього процесу.

Показники:

6.10.6.1. Педагогічний працівник забезпечує рівень навчальних досягнень здобувачів освіти, що відповідає вимогам державного стандарту (результативність річного оцінювання, участі здобувачів освіти в ДПА);

6.10.7.2. Педагогічний працівник забезпечує високий рівень підготовки здобувачів освіти до участі у турнірах, конкурсах, змаганнях, виставках тощо різних рівнів та різного спрямування.

6.11. Оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників школи здійснюється за кожним критерієм та включає оцінювання за всіма

показниками, що входять до відповідного критерію. Загальна оцінка є сумою балів за всіма критеріями.

6.12. Оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників школи за пунктами 6.9.1 – 6.9.4 та 6.10.1 – 6.10.5 здійснюється за такими правилами:

- у тому випадку, коли показник, за яким здійснюється оцінювання, простежується постійно/системно, він оцінюється в 3 (три) бали;
- коли показник, за яким здійснюється оцінювання, простежується часто/в більшості випадків, він оцінюється у 2 (два) бали;
- коли показник, за яким здійснюється оцінювання, простежується епізодично/не простежуються, він оцінюється в 1 (один) бал.

6.13. Оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників школи за пунктами 6.9.5.1 (5-11 кл.) та 6.10.6.1 (3-4 кл.) здійснюється шляхом розрахунку річного середнього балу навчальних досягнень учнів, яких навчає вчитель.

У випадку, якщо учні педагога складали зовнішнє незалежне оцінювання та/або державну підсумкову атестацію в поточному році, середній бал по ЗНО та ДПА враховується для оцінки вищезазначених пунктів шляхом розрахунку середнього арифметичного між середнім балом за річне оцінювання та середнім балом за ЗНО (ДПА)

6.14. Оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників школи за пунктами 6.9.5.2 – 6.9.5.4 та 6.10.7.2 здійснюється шляхом розрахунку суми балів за кожного призера (I, II, III місця) на кожному рівні (етапі) в обсязі I місце – 3 бали, II місце – 2 бали, III місце – 1 бал.

6.15. Сума балів за всіма показниками вищезазначених критеріїв є загальною оцінкою педагогічного працівника у поточному навчальному році.

6.16. Адміністрація школи, у разі потреби, може здійснювати аналіз за кожним критерієм (показником) окремо шляхом розрахунку суми балів набраних всіма педагогічними працівниками у співвідношенні до максимально можливої кількості балів за певним показником у відсотках.

VII. Критерії, правила і процедури оцінювання управлінської діяльності керівних працівників закладу освіти

7.1. Управлінська діяльність керівних працівників закладу освіти на сучасному етапі передбачає вирішення низки концептуальних положень, а саме:

- створення умов для переходу від адміністративного стилю управління до громадсько-державного;
- раціональний розподіл роботи між працівниками закладу з урахуванням їх кваліфікації, досвіду та ділових якостей;

- забезпечення оптимальної організації освітнього процесу, який би забезпечував належний рівень освіченості і вихованості випускників та підготовку їх до життя в сучасних умовах;

- визначення найбільш ефективних для керівництва шляхів і форм реалізації стратегічних завдань, які б повною мірою відповідали особливостям роботи закладу та діловим якостям адміністрації, раціональне витрачання часу всіма працівниками закладу;

- правильне і найбільш ефективне використання навчально- матеріальної бази та створення сприятливих умов для її поповнення в сучасних умовах;

- забезпечення високого рівня працездатності всіх учасників освітнього процесу;

- створення здорової творчої атмосфери в педагогічному колективі.

7.2. Критерії оцінювання управлінської діяльності:

7.2.1. Створення безпечних умов навчання і праці.

Критерії оцінювання:

7.2.1.1. У закладі освіти забезпечені безпечні та нешкідливі умови навчання, виховання і праці.

7.2.1.2. Учасники освітнього процесу знають та дотримуються вимог нормативних документів щодо охорони праці, безпеки життєдіяльності та пожежної безпеки.

7.2.1.3. У закладі освіти відсутні випадки травматизму учасників освітнього процесу.

7.2.1.4. У разі наявності фактів травматизму під час освітнього процесу вживаються належні заходи реагування.

7.2.1.5. У закладі створено систему роботи щодо охорони життя і здоров'я здобувачів освіти, формування у них засад здорового способу життя, свідомого ставлення до свого здоров'я тощо.

7.2.1.6. У Ліцеї № 38 створені умови для харчування здобувачів освіти і працівників.

7.2.1.7. У Ліцеї № 38 створені умови для безпечного використання мережі Інтернет, в учасників освітнього процесу формуються навички безпечної поведінки в Інтернеті.

7.2.1.8. У Ліцеї № 38 застосовуються підходи для адаптації та інтеграції здобувачів освіти до освітнього процесу, професійної адаптації працівників.

7.2.2. Забезпечення освітнього середовища, вільного від будь-яких форм насильства і дискримінації.

Критерії оцінювання:

7.2.2.1. Заклад освіти планує та реалізує діяльність щодо запобігання будь-

яким проявам дискримінації, булінгу в закладі.

7.2.2.2. Правила поведінки учасників освітнього процесу в Ліцеї № 38 забезпечують дотримання етичних норм, повагу до гідності, прав і свобод людини.

7.2.2.3. Директор та заступники директора Ліцею № 38, педагогічні працівники протидіють булінгу (цькуванню), іншому насильству, дотримуються порядку реагування на їх прояви.

7.2.3. Забезпечення інклюзивного, розвивального та мотивуючого до навчання освітнього простору.

Критерії оцінювання:

7.2.3.1. Приміщення та територія закладу облаштована з урахуванням принципів універсального дизайну та/або розумного пристосування.

7.2.3.2. У закладі можуть, за потребою, застосовуватися методики та технології роботи з дітьми з особливими освітніми потребами.

7.2.3.3. Заклад освіти, за потребою, взаємодіє з батьками дітей з особливими освітніми потребами, фахівцями інклюзивно-ресурсного центру, залучає їх до необхідної підтримки дітей під час здобуття освіти.

7.2.3.4. Освітнє середовище мотивує здобувачів освіти до оволодіння ключовими компетентностями та наскрізними вміннями, ведення здорового способу життя.

7.2.3.5. У закладі освіти створено простір інформаційної взаємодії та соціально-культурної комунікації учасників освітнього процесу (бібліотека, інформаційно-ресурсний центр тощо).

7.2.4. Прийняття управлінських рішень на основі конструктивної співпраці учасників освітнього процесу, взаємодії закладу освіти з громадою.

Критерії оцінювання:

7.2.4.1. У закладі освіти створюються умови для реалізації прав і обов'язків учасників освітнього процесу.

7.2.4.2. Управлінські рішення приймаються з урахуванням пропозицій учасників освітнього процесу.

7.2.4.3. Адміністрація Ліцею № 38 створює умови для розвитку громадського самоврядування.

7.2.4.4. Адміністрація Ліцею № 38 сприяє виявленню громадської активності та ініціативи учасників освітнього процесу, їх участі в житті місцевої громади.

7.2.4.5. Режим роботи Ліцею № 38 та розклад занять враховують вікові особливості здобувачів освіти, відповідають їх освітнім потребам.

7.2.4.6. У Ліцеї № 38 створені умови для реалізації індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів освіти.

7.2.5. Наявність стратегії розвитку та системи планування діяльності закладу, моніторинг виконання поставлених цілей і завдань.

Критерії оцінювання:

7.2.5.1. У закладі освіти затверджено стратегію його розвитку, спрямовану на підвищення якості освітньої діяльності.

7.2.5.2. У закладі освіти річне планування та відстеження його результативності здійснюються відповідно до стратегії його розвитку та з урахуванням освітньої програми.

7.2.5.3. У закладі освіти здійснюється самооцінювання якості освітньої діяльності на основі стратегії (політики) і процедур забезпечення якості освіти.

7.2.5.4. Адміністрація закладу освіти планує та здійснює заходи щодо утримання у належному стані будівель, приміщень, обладнання.

7.2.6. Формування відносин довіри, прозорості, дотримання етичних норм.

Критерії оцінювання:

7.2.6.1. Адміністрація закладу освіти сприяє створенню психологічно комфортного середовища, яке забезпечує конструктивну взаємодію здобувачів освіти, їх батьків, педагогічних та інших працівників закладу освіти та взаємну довіру.

7.2.6.2. Заклад освіти оприлюднює інформацію про свою діяльність на відкритих загальнодоступних ресурсах.

7.2.7. Ефективність кадрової політики та забезпечення можливостей для професійного розвитку педагогічних працівників.

Критерії оцінювання:

7.2.7.1. Директор Ліцею № 38 формує штат закладу, залучаючи кваліфікованих педагогічних та інших працівників відповідно до штатного розпису та освітньої програми.

7.2.7.2. Адміністрація Ліцею № 38 за допомогою системи матеріального та морального заохочення мотивує педагогічних працівників до підвищення якості освітньої діяльності, саморозвитку, здійснення інноваційної освітньої діяльності.

7.2.7.3. Адміністрація Ліцею № 38 сприяє підвищенню кваліфікації педагогічних працівників.

7.2.8. Організація освітнього процесу на засадах людиноцентризму, прийняття управлінських рішень на основі конструктивної співпраці учасників освітнього процесу, взаємодія Ліцею № 38 з місцевою громадою.

Критерії оцінювання:

7.2.9.1. Заклад освіти впроваджує політику академічної доброчесності.

7.2.9.2. Адміністрація Ліцею № 38 сприяє формуванню в учасників освітнього процесу негативного ставлення до корупції.

7.2.9.3. Аналіз виконання вищезазначених вимог директором Ліцею № 38 забезпечується щорічно у рамках щорічного звіту керівника.

7.3. Процедура та правила оцінювання управлінської діяльності керівного складу школи визначаються на основі положень наказу Міністерства освіти і науки України від 09.01.2019 № 17 «Про затвердження Порядку проведення інституційного аудиту закладів загальної середньої освіти».

VIII. Створення інклюзивного освітнього середовища

8.1. Дітям з особливими освітніми потребами (ООП), як і всім іншим, гарантовано право на доступ до освіти, на можливість отримувати досвід і знання (стаття 3 Закону України «Про освіту»),

8.2. Структура інклюзивного освітнього середовища як простору соціалізації дітей з різними можливостями й особливостями:

- просторово-предметний компонент (доступна (безбар'єрна) архітектурно-просторова організація; забезпеченість сучасними засобами та системами, що відповідають освітнім потребам дітей);

- змістовно-методичний компонент (адаптований індивідуальний маршрут розвитку дитини, варіативність і гнучкість освітньо-виховних методик, форм і засобів);

- комунікативно-організаційний компонент (особистісна і професійна готовність педагогів до роботи в змішаному (інтегрованому) класі, сприятливий психологічний клімат у колективі, управління командною діяльністю фахівців).

8.3. Створення інклюзивного освітнього середовища в школі передбачає:

- створення комплексної системи заходів із супроводу учня з ООП (корекційно-розвивальні заняття);

- розроблення індивідуальних програм розвитку для осіб з особливими освітніми потребами, адаптація/модифікація типової освітньої програми або її компонентів;

- організація безбар'єрного простору;

- облаштування ресурсної кімнати;

- забезпечення медіатеки мультимедійними засобами для наближення дітей до необхідних джерел інформації;

- застосування допоміжних технологій (принтери і дисплеї системи Брайля, інтерактивне обладнання тощо);

- реалізація просвітницьких заходів щодо формування толерантності, неупередженості та недопущення дискримінації;

- налагодження роботи команди психолого-педагогічного супроводу, співпраця з інклюзивно-ресурсним центром;

- моніторинг потреб учасників освітнього процесу для адаптації освітнього середовища.

IX. Забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління

9.1. Роботу інформаційної системи закладу освіти забезпечує наявність необмеженого доступу до мережі Internet для здобувачів освіти та педагогічних працівників (в тому числі через сервіс Wi-Fi).

9.2. У закладі здійснюється збір, узагальнення, аналіз та використання відповідної інформації для ефективного управління освітнім процесом та іншою діяльністю.

9.3. Для ефективного управління заклад має таке забезпечення: комп'ютерне, мультимедійне обладнання, електронний освітній ресурс «Єдина школа».

9.3. Для забезпечення створення єдиного інформаційного поля Ліцею № 38 функціонує офіційний сайт закладу: <https://lyceum38.com.ua/>

X. Механізми самооцінювання освітніх та управлінських процесів у Ліцеї № 38

10.1. Механізми реалізації ВСЗЯО передбачають здійснення періодичного (1 раз на рік) оцінювання компонентів школи за напрямками оцінювання відповідальними посадовими особами закладу на основі визначених методів збору інформації та відповідного інструментарію. Отримана інформація узагальнюється у формі відповідного самоаналізу.

XI. Заключні положення

11.1. Учасники освітнього процесу мають знати вимоги Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти Ліцею № 38 Шевченківського району м. Києва.

11.2. Заклад забезпечує публічний доступ до тексту Положення через власний офіційний сайт.

11.3. Прийняття принципів і норм Положення засвідчується підписами членів педагогічного колективу, які забезпечують ознайомлення з ним всіх здобувачів освіти в обов'язковому порядку.

11.4. Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти Ліцею № 38 схвалюється педагогічною радою, затверджується та вводиться в дію наказом директора.

11.5. Зміни та доповнення до Положення можуть бути внесені рішенням педагогічної ради за поданням будь-якого члена шкільної спільноти.

**Положення про внутрішній моніторинг
у Ліцеї № 38
Шевченківського району м. Києва**

I. Загальні положення

1.1. Дане Положення регламентує порядок, процедуру і форми проведення контролю за якістю освітнього процесу на рівні Ліцею № 38 у вигляді моніторингових досліджень.

1.2. Нормативною базою моніторингу якості освітнього процесу в закладі є: Конституція України, Закон України «Про освіту», Закон України «Про повну загальну середню освіту», накази МОН України, Статут школи.

1.3. Провідним напрямком удосконалення системи освіти є формування системи управління якістю освіти засобами моніторингу, розвитку та контролю якості освіти із залученням усіх зацікавлених учасників освітнього процесу.

1.4. Дане Положення спрямоване на підвищення якості освіти, активізацію та удосконалення діяльності закладу.

1.5. Внутрішкільний моніторинг передбачає збирання (первинні дані), аналіз та оцінку якості освіти, зберігання (створення і ведення бази даних), прогнозування та розробку рекомендацій щодо корекційної роботи.

1.6. Дане Положення поширюється на всіх учасників освітнього процесу.

1.7. У цьому положенні використовуються такі терміни:

- моніторинг – це спеціально організований, постійний, цільовий контроль і діагностика стану освіти на базі систематизації існуючих джерел інформації, а також спеціально організованих досліджень і вимірювань з метою зіставлення реального стану з очікуваними результатами, відстеження ходу будь-яких процесів за чітко визначеним показником;

- моніторинг в освіті – це система збирання, обробки, зберігання і розповсюдження інформації про освітню систему або окремі її компоненти, яка орієнтована на інформаційне забезпечення управління, що дозволяє робити висновки про стан об'єкта у будь-який момент часу і дає прогноз її розвитку;

- призначення моніторингу – забезпечити всіх учасників освітнього процесу зворотнім зв'язком, що дозволяє вносити послідовні зміни в хід реалізації освітньої програми з метою підвищення якості її результатів;

- якість освіти – інтегральна характеристика системи освіти, яка відображає ступінь відповідності досягнутих реальних освітніх результатів та умов освітнього процесу нормативним вимогам, соціальним і особистісним очікуванням;

- психолого-педагогічний моніторинг – це система інформаційного супроводу освітнього процесу, яка містить інформацію про особливості психічної організації учня, що впливають на успішність засвоєння ним змісту освіти.

II. Мета, завдання та напрямки моніторингу

2.1. Мета моніторингу:

2.1.1. Отримання оперативної, точної інформації про стан результативності освітнього процесу в Ліцеї.

2.1.2. Виявлення дійсних результатів шкільної освіти і можливості на цій основі коригувати програму розвитку школи, прогнозування тенденцій розвитку системи навчання в Ліцеї.

2.1.3. Виявлення реального рівня кваліфікації педагогічних кадрів, їх підготовленість до вирішення інноваційних завдань.

2.1.4. Відстеження динаміки освітніх послуг, ефективність управління освітнім процесом.

2.2. Завдання моніторингу:

2.2.1. Здійснення систематичного контролю за освітнім процесом.

2.2.2. Виявлення типових ознак успіху та недоліків управлінської і педагогічної діяльності.

2.2.3. Задоволення інформаційних запитів адміністрації й основних структур школи щодо створення прогнозів, аналітичних, довідкових матеріалів.

2.2.4. Виявлення й оцінювання відповідності фактичних результатів діяльності педагогічної системи її кінцевій меті.

2.3. Моніторинг здійснюється за різними напрямками залежно від його цілей, рівня здійснення й обстежуваного об'єкта.

2.3.1. До основних напрямків моніторингу належать: дотримання законодавства у сфері освіти; оснащеність освітнього процесу; рівень навчальних досягнень; організація превентивної освіти дітей та молоді; професіоналізм педагогічних працівників; організація управлінської діяльності; ефективність виховних систем; виконання соціального замовлення; забезпечення доступності середньої загальної освіти.

2.3.2. Моніторинг якості системи освіти, організований згідно з обраними напрямками, використовує різні види вимірювань: педагогічні, дидактичні, соціологічні, психологічні, медичні, санітарно-гігієнічні, демографічні, статистичні та інші.

2.3.3. На підставі моніторингу фіксується стан якості системи освіти, прогнозується її розвиток.

III. Вимоги та критерії здійснення внутрішнього моніторингу

3.1. Вимоги щодо здійснення ефективного внутрішнього моніторингу:

- вимірність і застосування стандартів і норм (вони повинні бути якісно й кількісно визначені, придатні для практичного використання);

- можливість та реальність дотримання і виконання (узгодженість з можливостями, врахування її складових частин або елементів);

- наявність інструментарію;
- використання досвіду та спирання на аналіз поточного стану діяльності навчального закладу;
- наявність технологій інтерпретації фактичних результатів діяльності;
- попередження абсолютизації й перебільшення ролі різних нормативних вимог.

3.2. Критерії щодо здійснення внутрішнього моніторингу:

- об'єктивність з метою максимального уникнення суб'єктивних оцінок, врахування всіх результатів (позитивних і негативних), створення рівних умов для всіх учасників освітнього процесу;
- валідність для повної і всебічної відповідальності пропонованих контрольних завдань змісту досліджуваного матеріалу, чіткість критеріїв виміру та оцінки, можливість підтвердження позитивних і негативних результатів, які отримуються різними способами контролю;
- надійність результатів, що отримуються при повторному контролі, який проводять інші особи;
- врахування психолого-педагогічних особливостей передбачає диференціацію контрольних та діагностичних завдань;
- систематичність у проведенні етапів і видів досліджень у певній послідовності та за відповідною системою;
- гуманістична спрямованість з метою створення умов доброзичливості, довіри, поваги до особистості, позитивного емоційного клімату.

IV. Інформаційний фонд та порядок проведення моніторингу

4.1. Для проведення моніторингових досліджень використовуються тільки апробовані технології (інструментарії).

4.1. Реалізація моніторингу передбачає організацію постійного відстеження й накопичення даних на основі:

4.1.1. Документів і матеріалів, отриманих у ході: опитування, анкетування учасників освітнього процесу; державної підсумкової атестації випускників; підвищення кваліфікації та атестації педагогічних і керівних кадрів.

4.1.2. Результатів планових, спеціально організованих моніторингових досліджень.

4.2. Загальне керівництво щодо здійснення внутрішнього моніторингу покладається на адміністрацію школи.

4.3. Робота з проведення внутрішнього моніторингу здійснюється методичною радою Ліцею (Таблиця 1).

4.4. Моніторинг може проводитись як під час освітнього процесу, так і в позаурочний час.

4.5. Проведення моніторингових досліджень здійснюється у 3 етапи:

I етап – підготовчий, передбачає постановку мети, визначення об'єкта спостереження, встановлення термінів проведення моніторингу, вивчення відповідної літератури, підбір інструментарію.

II етап – практичний: збір інформації через проведення співбесід, тестувань, анкетувань, відвідування уроків, проведення контрольних, тестових робіт, позакласних заходів.

III етап – аналітичний: аналіз і систематизація інформації, розробка рекомендацій та пропозицій, формування висновків.

4.6. З урахуванням змін, що відбуваються в освіті, можливий перегляд системи показників моніторингу та вдосконалення методів і напрямків досліджень.

4.7. Узагальнення моніторингових досліджень на рівні школи проводить методична рада.

4.8. Підсумки моніторингу узагальнюються у схемах, діаграмах, висвітлюються в аналітично-інформаційних матеріалах.

4.9. Дані моніторингу можуть використовуватись для обговорення на засіданнях методичних комісій, нарадах при директорові, засіданнях методичної ради школи, педрадах.

4.10. За результатами моніторингу розробляються рекомендації, приймаються управлінські рішення щодо планування та корекції роботи.

Моніторингова карта
Лицею № 38
Шевченківського району м. Києва

Об'єкти	Показник	Аналізовані питання
Статистика	Кількісні	- Контингент здобувачів освіти по класах - Розподіл за профілем навчання - Охоплення навчанням дітей та підлітків шкільного віку - Охоплення харчуванням - Травматизм серед учасників освітнього процесу
Здобувачі освіти	Кількісні	Кількісний, віковий склад, кількість хлопців та дівчат, кількість здобувачів освіти, поділ на групи при вивченні окремих предметів - Рух здобувачів освіти - Дані по кожному класові - Правопорушення серед здобувачів освіти - Відвідування навчальних занять
Результати навчальної діяльності	- Мотивація навчальної діяльності - Результативність освітнього процесу - Рівень успішності - Рівень навчальних досягнень здобувачів освіти за семестр, рік - Результати ДПА випускників 4-х, 9-х, 11-х класів - Нагородження випускників 11-х класів - Здобуття повної базової освіти випускниками 9-х класів - Працевлаштування	
Рівень фізичного розвитку	- Розподіл здобувачів освіти за групами здоров'я, групами по	

	фізкультури - Динаміка захворюваності	
Вчителі	Кількісні	- Чисельність - Наявність вакансій - Освіта - Вік - Стаж роботи - Кваліфікація та педагогічні звання - Результати курсової перепідготовки - Аналіз руху кадрів - Аналіз заохочень
Рівень професійної підготовленості	-	Рівень професійної підготовки Вивчення професійних ціннісних орієнтацій учителя
Рівень педагогічної діяльності	-	Педагогічний моніторинг Рівень громадської та суспільної діяльності вчителя Рівень самоосвітньої діяльності вчителя Рівень роботи з обдарованими дітьми
Матеріально – технічне та методичне забезпечення	Технічне та методичне забезпечення кабінетів	- Стан кабінетів та приміщень - Наявність технічних засобів навчання
Забезпеченість підручниками	-	Динаміка читачів бібліотеки Стан накопичення бібліотечного фонду Стан забезпечення підручниками школи Стан забезпечення підручниками по класах Стан накопичення методичної літератури Стан накопичення наукової літератури Стан накопичення художньої літератури

**Критерії оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти
Ліцею № 38
Шевченківського району м. Києва**

1. Оцінювання результатів навчання та особистих досягнень здобувачів освіти у першому класі має формувальний характер, здійснюється вербально, на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає активне залучення учнів до самоконтролю і самооцінювання (відповідно до наказу МОН України від 20.08.2018 №924 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів першого класу у Новій українській школі»).

Здійснення формувального оцінювання орієнтує вчителя на спостереження за навчальним поступом кожного учня. Воно розпочинається з перших днів навчання у Ліцеї № 38 і триває постійно. Орієнтирами для здійснення формувального оцінювання є вимоги до обов'язкових результатів навчання та компетентностей учнів початкової школи, визначені Державним стандартом початкової освіти до першого циклу навчання (1-2-х класи), і очікувані результати, зазначені в освітній програмі. При цьому особливості дитини можуть впливати на темп навчання, внаслідок чого вона може досягати вказаних результатів раніше або пізніше від завершення зазначеного циклу чи рівня.

Вимоги до очікуваних результатів навчання та компетентностей учнів використовуються для:

- організації постійного спостереження за динамікою формування певних навчальних дій, що співвідносяться з очікуваними результатами, та особистим розвитком учня;
- обговорення навчального поступу з учнями та їхніми батьками або особами, які їх замінюють;
- формувального (поточного) та завершального (підсумкового) оцінювання.

Завершальне (підсумкове) оцінювання результатів навчання у першому класі має місце лише в кінці навчального року і проводиться з метою визначення освітніх завдань для реалізації індивідуального підходу до дитини в процесі подальшого навчання. Форми і види перевірок для проведення завершального оцінювання учитель обирає самостійно з урахуванням особливостей учнів класу.

Формувальному оцінюванню підлягає процес навчання учня, зорієнтований на досягнення визначеного очікуваного результату. Метою такого оцінювання є формування у дитини впевненості в собі, в своїх можливостях; відзначення будь-якого успіху; акцентування уваги на сильних сторонах, а не на

поминках; діагностування досягнення на кожному з етапів навчання; адаптування освітнього процесу до здатностей дитини; виявлення проблем і вчасне запобігання їх нашаруванню; стимулювання бажання вчитися та прагнути максимально можливих результатів; запобігання побоюванням помилитися.

Невід'ємним складником оцінювальної діяльності є вироблення в учнів здатності самостійно оцінювати власний прогрес. Для організації самоконтролю можна використовувати різноманітні листки самооцінювання, оформлені у цікавий для дітей спосіб. Здійснення зворотного зв'язку з учнями в процесі оцінювання кожної виконаної роботи має орієнтувати їх на успіх, підтримувати й надихати на саморозвиток і вдосконалення. Таким чином виявляється формувальний характер контролю та оцінювання особистісного розвитку учнів та хід набуття ними навчального досвіду і компетентностей.

Алгоритм діяльності вчителя під час організації формувального оцінювання.

1. Формулювання об'єктивних і зрозумілих для учнів навчальних цілей.

Вчитель спільно з учнями розробляє й обговорює цілі уроку (заняття). Ціль має бути вимірною, щоб через оцінювання з'ясувати, на якому рівні вона досягнута.

2. Ознайомлення учнів із критеріями оцінювання.

Обговорення з учнями критеріїв оцінювання робить процес оцінювання прозорим і зрозумілим для всіх суб'єктів освітнього процесу, та сприяє позитивному ставленню до самого процесу. Критерії оцінювання для поточного оцінювання мають описувати те, що заявлено в навчальних цілях. Учні слід ознайомити із ними до початку виконання завдання. Чим конкретніше сформульовані критерії оцінювання, тим зрозумілішою для учнів є діяльність щодо успішного виконання завдання.

3. Забезпечення активної участі учнів у процесі оцінювання.

Створення ефективного зворотного зв'язку, який має бути зрозумілим і чітким, доброзичливим та своєчасним. У процесі оцінювання важливо не протиставляти дітей одне одному. Стимулюючим має бути порівняння роботи (відповіді, дії тощо) з тим, як працювала дитина раніше. Доцільно акцентувати увагу лише на позитивній динаміці досягнень дитини. Складнощі у навчанні необхідно обговорювати з учнем індивідуально, аби не створювати ситуацію колективної зневаги до дитини. Водночас доцільно залучати дітей до взаємооцінювання, при цьому формувати уміння коректно висловлювати думку про результат роботи однокласника, давати поради щодо його покращення. Це активізує навчання, сприяє розвитку критичного мислення, формуванню адекватного ставлення до зауважень, рекомендацій, зміцнює товариськість та

відчуття значимості кожного в колективі.

4. Забезпечення можливості й уміння учнів аналізувати власну діяльність (рефлексія).

У процесі навчання першокласників важливе значення має становлення елементів рефлексії, спрямованих на спостереження своїх дій та дій однокласників, осмислення своїх суджень, дій, учинків з огляду на їх відповідність меті діяльності, оскільки початкові навички рефлексії як особистісного новоутворення у повному обсязі мають сформуватися тільки наприкінці молодшого шкільного віку. Слід зазначити, що здатність до персональної рефлексії у дітей 6-7-ми років є достатньо обмеженою, але можливості для її розвитку актуалізуються під час роботи в групі. Умовою розвитку рефлексії в цьому віці є включення дитини у взаємодію з наступним (ретроспективним) відтворенням фактичних актів дій та комунікацій в контексті особистісного та спільного значення. Таким чином закладаються основи для самоспостереження і спостереження, які виводяться на рефлексивний рівень у майбутньому.

5. Корегування спільно з учнями підходів до навчання з урахуванням результатів оцінювання.

Формувальне оцінювання дає можливість вчителю, відстежуючи рух дитини до навчальних цілей, здійснити корегування освітнього процесу на ранніх етапах, а учневі – усвідомити відповідальність за своє навчання. Оцінка діяльності учнів має бути позитивною. У випадку невдач або непосильності певної роботи для конкретного учня доцільно запропонувати йому легше завдання, аби оцінити й підтримати зусилля.

Інші компоненти формувального оцінювання, такі, як: конкретний аналіз допущених учнем помилок і труднощів, що постали перед ним, та конкретні вказівки про те, як покращити досягнутий результат, не є предметом розгляду у першому класі, але стають актуальними на подальших навчальних етапах у початковій школі.

Формувальне оцінювання можна забезпечити використанням портфоліо, основна суть якого полягає в тому, щоб показати все, на що здібні учні. Через твердження «Я знаю», «Я вмію» акцентуються навчальні досягнення учнів, розвивається здатність до самооцінювання, поступово збільшується відповідальність за власне навчання. Кожен учень має власний стиль і темп навчання. Тому важливо усвідомлювати, що оцінювання учня вчителем не повинно стати причиною заниженої самооцінки молодшого школяра, що неминуче позначається на його навчальній мотивації й успішності.

Під час організації навчання взагалі і оцінювання в першому класі зокрема, важливо створювати для учнів ситуацію успіху. Навіть невеличке досягнення надихає дітей. А вчитель, звичайно, завжди може знайти можливість запропонувати таку ситуацію, дати таке завдання, щоб навіть найслабший учень

міг вирізнитися з кращого боку; дуже важливо похвалою відмітити навіть ледь помітне просування уперед: «Добре! Твоя буква А зараз набагато краща».

Діти дуже чутливі до оцінювання їх дорослими. Молодші школярі мають характерну особливість сприймати оцінку за виконання якогось завдання як оцінювання себе, а тому негативну оцінку вони розуміють як вияв негативного ставлення до себе з боку вчителя.

Враховуючи цю вікову особливість, а також важливу роль початкової школи як «стартового майданчика» для того, щоб задати індивідуальну траєкторію особистості не тільки у навчальній діяльності, а й особистісному розвитку, вчителю слід використовувати формувальне оцінювання, яке на етапі першого класу має включати два обов'язкових компоненти: 1) доброзичливе ставлення до учня як до особистості; 2) позитивне ставлення до зусиль учня, спрямованих на розв'язання задачі (навіть якщо ці зусилля не дали позитивного результату).

Облік результатів завершального (підсумкового) оцінювання, що здійснюється з урахуванням динаміки зростання рівня навчальних досягнень учня/учениці, фіксується учителем/учителькою у свідоцтві досягнень. Свідоцтво досягнень має бути зрозумілим документом для батьків дитини або осіб, які їх замінюють, що дає розгорнуте уявлення про навчальний поступ дитини в школі під час навчального року.

Для оцінювання учнів пропонується чотирирівнева система: «має значні успіхи», «демонструє помітний прогрес», «досягає результату з допомогою вчителя», «ще потребує уваги і допомоги». Учителі, які викладають навчальні предмети у початковій школі, дають характеристику предметних компетентностей учня за чотирирівневою системою.

У першому класі оцінювання має описовий характер як рівня навчання, старанності та соціальної поведінки, так і предметів та освітнього процесу в цілому, але не результату.

2. Навчальні досягнення здобувачів освіти других класів підлягають формувальному і підсумковому (тематичному та завершальному) оцінюванню. Оцінювання результатів навчання учнів других класів здійснюється вербально (відповідно до наказу МОН України від 27.08.2019 № 1154 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів другого класу»).

Основними функціями оцінювання є мотиваційна, діагностична, коригувальна, прогностична, розвивальна, навчальна, виховна, управлінська.

Формувальне оцінювання, метою якого є відстеження особистісного розвитку учнів, процесу опанування ними навчального досвіду як основи компетентності, забезпечення індивідуальної траєкторії розвитку особистості, є невід'ємним складником освітнього процесу та здійснюється постійно.

Формувальне оцінювання передбачає організацію учителем діяльності учнів щодо усвідомлення ними цілей та очікуваних результатів навчання, способів їх досягнення та визначення подальших навчальних дій щодо покращення досягнень за результатами зворотного зв'язку.

Застосування формувального оцінювання уможливорює розв'язання таких освітніх завдань:

- підтримання бажання вчитися та прагнути максимально можливих результатів; і сприяння оптимальному темпу здобуття освіти учнів;
- формування в учнів упевненості у собі, усвідомлення своїх сильних сторін;
- формування в учнів рефлексивного ставлення до власних помилок і розуміння їх як невід'ємних етапів на шляху досягнення успіху;
- забезпечення постійного зворотного зв'язку щодо сприйняття та розуміння учнями навчального матеріалу;
- здійснення діагностування особистісного розвитку та навчальних досягнень учнів на кожному з етапів навчання.

Об'єктами формувального оцінювання є процес навчання учнів, а також результат навчальної діяльності на певному етапі навчання. Провідна роль у формувальному оцінюванні належить критеріям, за якими воно здійснюється. Критерії оцінювання визначаються вчителем (із поступовим залученням до цього процесу учнів) відповідно до кожного виду роботи та виду діяльності учнів. Орієнтирами для визначення критеріїв формувального оцінювання є вимоги до обов'язкових результатів навчання та компетентностей учнів початкової школи, визначені Державним стандартом початкової освіти до першого циклу навчання (1-2 класи), і очікувані результати, зазначені в освітній програмі навчального закладу.

Формувальне оцінювання здійснюється шляхом:

- педагогічного спостереження учителя за навчальною та іншими видами діяльності учнів;
- аналізу учнівських портфоліо, попередніх навчальних досягнень учнів, результатів їхніх діагностичних робіт;
- самооцінювання та взаємооцінювання результатів діяльності учнів;
- оцінювання особистісного розвитку та соціалізації учнів їхніми батьками;
- застосування прийомів отримання зворотного зв'язку щодо сприйняття та розуміння учнями навчального матеріалу («Світлофор», «Мікрофон», «Вихідних квиток» тощо).

Педагогічне спостереження за навчальною та іншими видами діяльності учня здійснюється учителем протягом року. Залежно від мети спостереження, вчитель може оцінювати дітей в різноманітних ситуаціях, коли вони працюють в парі, групі, індивідуально. Оцінюються також не тільки навчальні результати учня, але і його активність, зацікавленість, мотивація, що є також важливими

цілями у початковій школі. Результати педагогічних спостережень (зміни в поведінці учня, його емоційних реакціях, мотивації, вольових проявах, зниження чи підвищення результативності навчальної діяльності тощо) рекомендується фіксувати у зошиті спостережень учителя. Ці нотатки дозволяють йому під час підготовки до уроку дидактично доцільно визначати навчальні завдання для кожної дитини та під час індивідуальних зустрічей з батьками, аргументовано обговорювати результати навчання учня та способи їх удосконалення, аргументовано робити записи у свідоцтві досягнень на початку та наприкінці навчального року. Зошит спостережень учителя ведеться у довільній формі, є його особистим документом та не підлягає перевірці з боку адміністрації.

Учитель може самостійно розробити оцінювальний аркуш для групи учнів з метою визначення рівня засвоєння матеріалу кожного розділу відповідно до навчальної програми, визначивши при цьому цілі з кожного аспекту діяльності.

Учнівські портфоліо передбачають систематизацію робіт учнів як свідчення їхніх успіхів і досягнень. У другому класі діти започатковують ведення портфоліо у вигляді папки з прикріпленими аркушами таблиці для переліку робіт та графою для дати або іншому форматі, за спільним рішенням учителя та учнів. До портфоліо долучають малюнки, діагностичні та інші письмові роботи, їх результати, а також результати творчої та проектної діяльності учнів.

Само- та взаємооцінювання учнів організовується вчителем на регулярній основі за визначеними критеріями до умінь, що є наскрізними, та складових компетентностей, залежно від навчального поступу учнів. Шкали для само- та взаємооцінювання рекомендовано застосовувати на вибір учителя:

- трирівневу шкалу оцінювання «мені ще варто попрацювати – я тренуюся – мені вдається»;
- шкалу, ідентичну до тієї, що застосовується у свідоцтві досягнень;
- шкалу, розроблену вчителем самостійно.

Під час взаємооцінювання необхідно приділяти особливу увагу формуванню умінь в учнів коректно висловлювати думку про результати роботи однокласників, давати поради щодо їх покращення. Це активізує навчальну роботу, сприяє розвитку критичного мислення, формуванню адекватного ставлення до зауважень, рекомендацій, зміцнює товариськість та відчуття цінності кожного учня в колективі.

Результати формувального оцінювання відображаються в оцінних судженнях учителя/учнів/батьків, що характеризують процес навчання та досягнення учнів. Оцінні судження вчителя мають бути об'єктивними, конкретними, чіткими, лаконічними, доброзичливими, слугувати зразком для формулювання оцінних суджень учнями. В оцінному судженні зазначають прогрес учнів та поради щодо подолання утруднень, за їх наявності, у

досягненні очікуваних результатів навчання відповідно до програмових вимог.

Неприпустимим є формулювання оцінних суджень, що принижують гідність дитини, прирівнювання оцінних суджень до певних рівнів навчальних досягнень, а також використання зовнішніх атрибутів (зірочки, квіточки, прапорці тощо) у разі їх співвіднесення з певними балами чи рівнями навчальних досягнень з добувачів освіти. Формувальне оцінювання має мотивувати, підтримувати й надихати учнів на успіх, саморозвиток і вдосконалення, вияв власних здобутків у навчальній діяльності та сприяти формуванню навичок застосування знань і умінь під час виконання практико орієнтованих завдань. Воно має бути спрямованим на виявлення проблем і вчасне запобігання їх нашаруванню; стимулювання бажання вчитися та прагнути досягати максимально можливих результатів; запобігання побоюванням помилитися.

Підсумкове тематичне оцінювання навчальних досягнень учнів у другому класі здійснюється протягом навчального року за результатами опанування ними теми, кількох тем, розділу програми тощо. Підсумкове завершальне оцінювання здійснюється в кінці навчального року з метою визначення освітніх завдань для реалізації індивідуального підходу до дитини в процесі подальшого навчання.

Підсумкове тематичне оцінювання здійснюється вербально за результатами виконання діагностичних робіт, розроблених на основі компетентнісного підходу, які можуть бути усними чи письмовими у формі тестових завдань, комбінованої роботи, практичної роботи, усного опитування тощо. Форми та засоби оцінювання, зміст завдань учитель обирає самостійно з урахуванням особливостей учнів класу.

Обсяг діагностичних робіт визначають з розрахунку прогнозованого часу на виконання окремих завдань учнями, з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів, їх готовності до виконання того чи іншого завдання. У другому класі тривалість виконання діагностичної роботи не повинна перевищувати 35 хвилин (із 40 хвилин уроку 5 хвилин – інструктаж, 35 хвилин – виконання роботи). Усі діагностичні роботи проводяться протягом навчального року, дотримуючись структурування програмового матеріалу логічно завершеними частинами. Проведення діагностичних робіт учитель передбачає у календарно-тематичному плані, орієнтуючись на кількість тем у межах кожного предмета або результати формувального оцінювання учнів.

Рекомендовано проводити діагностичні роботи з мовно-літературної, математичної та природничої освітніх галузей. Під час планування діагностичних робіт з української мови рекомендовано враховувати усі види мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання, говоріння, письмо) та передбачати їх комбінацію (аудіювання, читання вголос, читання напам'ять, переказ, робота з літературним твором/медіатекстом, списування, диктант,

робота з мовними одиницями).

Діагностика навчальних досягнень з таких освітніх галузей як технологічна, інформатична, соціальна і здоров'язбережувальна, громадянська та історична може відбуватися у складі комплексних робіт із використанням компетентнісних завдань у межах інтегрованого курсу «Я досліджую світ». Проведення окремих діагностичних робіт з цих освітніх галузей не передбачено.

Діагностичні роботи з мистецької та фізкультурної освітніх галузей, а також курсів за вибором не є обов'язковими у другому класі.

Письмові діагностичні роботи учні виконують у зошитах для діагностичних робіт або на окремих аркушах, бланках тощо. Результатом оцінювання діагностичної роботи є оцінне судження відповідно до шкали оцінювання у свідоцтві досягнень учнів (згідно з додатком) або інша вербальна оцінка, за вибором учителя. У класному журналі на сторінках «Облік навчальних досягнень учнів» у графі «Зміст уроку» (права сторінка розвороту журналу) фіксують факт проведення діагностичної роботи, у колонці під датою проведення уроку (ліва сторінка розвороту журналу). У класному журналі не фіксуються оцінні судження (або інші позначки), що характеризують досягнення учня за результатами діагностичної роботи.

Діагностичні роботи та їх результати є відображенням навчального поступу учнів та можуть зберігатися в учнівському портфолію. Документами, які свідчать про результати навчання учнів і підтверджують факт досягнення ними очікуваних результатів, є робочі зошити учнів, робочі аркуші з виконаними роботами, зошити для діагностичних робіт, учнівські портфолію. Зошити для діагностичних робіт, учнівські портфолію рекомендовано зберігати у школі.

Підсумкове завершальне оцінювання навчальних досягнень учнів передбачає узагальнення інформації про їхній навчальний поступ протягом навчального року, при цьому не передбачає проведення окремих діагностичних робіт. Результати підсумкового завершального оцінювання учитель визначає на основі власних педагогічних спостережень, результатів тематичного оцінювання, аналізу учнівських портфолію та фіксує у класному журналі і свідоцтвах досягнень. У класному журналі на сторінці «Зведений облік навчальних досягнень учнів» учитель записує рішення педагогічної ради про переведення учнів до наступного класу. У випадку, коли учні не досягають очікуваних результатів навчання, вони можуть продовжувати навчання за індивідуальним навчальним планом або бути залишеними на повторний курс навчання за письмовим зверненням батьків. При цьому у класному журналі на сторінці «Зведений облік навчальних досягнень учнів» робиться запис з відповідним рішенням педагогічної ради.

Свідоцтво досягнень заповнюється вчителем двічі на рік. У жовтні

заповнюється лише його перша частина, у травні – перша і друга частини. У свідоцтві досягнень учитель фіксує розгорнуту інформацію про навчальний поступ учня/учениці у школі протягом навчального року з усіх предметів вивчення за показниками, які відповідають визначеним типовою освітньою програмою очікуваним результатам навчання, та надає рекомендації щодо подальшого навчання. Документ підписують учитель і батьки. Оригінал свідоцтва досягнень надається батькам, а його завірена копія зберігається в особовій справі учня в школі.

Інформація про формувальне та підсумкове оцінювання результатів навчання учня є конфіденційною. Вона обговорюється лише під час індивідуальних зустрічей учителя з учнем/ученицею та його/її батьками або консультацій з фахівцями, які беруть участь у розробленні індивідуальної траєкторії розвитку учня.

3. Навчальні досягнення здобувачів освіти 3-4-х класів Нової української школи підлягають формувальному і підсумковому (тематичне, семестрове і річне) оцінюванню. Оцінювання результатів навчання учнів других класів здійснюється вербально (відповідно до наказу МОН України від 16.09.2020 №1146 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів третього і четвертого класів Нової української школи»).

Для учнів третіх та четвертих класів застосовується формувальне та підсумкове (тематичне, семестрове та річне оцінювання).

Важливу роль у формувальному та підсумковому оцінюванні відіграють критерії, за якими воно здійснюється. Критерії оцінювання визначаються вчителем (із поступовим залученням до цього процесу учнів) відповідно до кожного виду роботи та виду діяльності учнів з орієнтуванням на вимоги до обов'язкових результатів навчання та компетентностей учнів початкової школи, визначених Державним стандартом початкової освіти до другого циклу навчання (3-4 класи), й очікуваних результатів, зазначених в освітній програмі закладу загальної середньої освіти (модельних навчальних програмах).

Об'єктами формувального оцінювання є як процес навчання учнів, зорієнтований на досягнення визначеного очікуваного результату, так і результат їх навчальної діяльності на певному етапі навчання.

Формувальне оцінювання здійснюється шляхом:

- педагогічного спостереження учителя за навчальною та іншими видами діяльності учнів;
- аналізу портфоліо учнівських робіт, попередніх навчальних досягнень учнів, результатів їхніх діагностичних робіт;
- самооцінювання та взаємооцінювання результатів діяльності учнів;
- оцінювання особистісного розвитку та соціалізації учнів їхніми батьками;

- застосування прийомів отримання зворотного зв'язку щодо сприйняття та розуміння учнями навчального матеріалу.

У третьому та четвертому класах рекомендуємо дотримуватись алгоритму діяльності вчителя під час організації формувального оцінювання та використовувати інструментарій формувального оцінювання, запропонований у методичних рекомендаціях щодо орієнтовних вимог до оцінювання навчальних досягнень учнів (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.08.2018 № 924).

Орієнтовні вимоги до педагогічного спостереження, учнівського портфолію, само- та взаємооцінювання викладено у наказі Міністерства освіти і науки України від 27.08.2019 № 1154.

Результати формувального оцінювання відображаються в оцінних судженнях учителя/учнів/батьків, що характеризують процес навчання та досягнення учнів. Оцінні судження вчителя мають бути об'єктивними, конкретними, чіткими, лаконічними, доброзичливими, слугувати зразком для формулювання оцінних суджень учнями. В оцінному судженні відображають прогрес учнів та поради щодо подолання утруднень, за їх наявності, у досягненні очікуваних результатів навчання відповідно до програмових вимог.

Підсумкове оцінювання (тематичне, семестрове і річне) у третіх та четвертих класах здійснюється за рівневою шкалою, а його результати позначаються словами або відповідними літерами: «початковий (П)», «середній» (С), «достатній» (Д), «високий (В)».

Орієнтовні вимоги до оцінювання результатів навчання учнів третіх-четвертих класів за вищезазначеними рівнями наведено в додатку до цих Методичних рекомендацій.

Підсумкове тематичне оцінювання здійснюється за результатами виконання діагностичних робіт, розроблених на основі компетентнісного підходу, які можуть бути усними чи письмовими, у формі тестових завдань, цифровій формі (зокрема тестування в електронному форматі), комбінованої роботи, практичної роботи, усного опитування тощо. Завдання для діагностичних робіт розробляються з урахуванням обов'язкових результатів навчання та відповідних умінь, рівні сформованості яких визначено у додатку до цих Методичних рекомендацій. Форми і види оцінювання, зміст завдань учитель обирає самостійно з урахуванням особливостей учнів класу.

Обсяг діагностичних робіт визначається із розрахунку прогнозованого часу на виконання окремих завдань учнями, з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів, їхньої готовності до виконання того чи іншого завдання. У третіх та четвертих класах тривалість виконання діагностичної роботи не повинна перевищувати 35 хвилин (із 40 хвилин уроку 5 хвилин – інструктаж, 35 хвилин – виконання роботи).

Періодичність проведення діагностичних робіт відображається у

календарно-тематичному плані з урахуванням кількості тем у межах кожного предмета.

Письмові діагностичні роботи виконуються у зошитах для діагностичних робіт або на окремих аркушах, бланках тощо.

Оцінювання діагностичних робіт здійснюється у відповідності до критеріїв оцінювання результатів навчання, визначених у додатку до цих Методичних рекомендацій.

Під час проведення підсумкового (тематичного, семестрового та річного) оцінювання визначається рівень сформованості кожного загального навчального результату, визначеного Державним стандартом початкової освіти, у відповідності до логіки та послідовності його формування згідно з навчальною програмою. Результати проведення діагностичних робіт у класному журналі не фіксуються.

Середня оцінка за тематичне, семестрове та річне оцінювання не виводиться. У журнал та свідоцтво досягнень виставляється рівень за кожен результат навчання з навчальних предметів/інтегрованих курсів наприкінці кожного навчального семестру та навчального року. Річним оцінюванням є результати навчання учнів за останній семестр.

У свідоцтві досягнень учитель фіксує розгорнуту інформацію про сформованість наскрізних умінь учнів та рівні результатів їх навчання.

Наскрізні уміння позначаються словами: «має значні успіхи», «демонструє помітний прогрес», «досягає результату за допомогою дорослих», «потребує значної уваги і допомоги». Рівень сформованості наскрізних умінь учнів визначає учитель на основі педагогічних спостережень та аналізу учнівського портфоліо.

Під час заповнення свідоцтва досягнень вчитель може використовувати графічні позначки на власний розсуд. Документ підписують учитель і батьки (особи, які їх замінюють). Оригінал свідоцтва досягнень надається батькам, а його завірена копія зберігається в особовій справі учня в закладі освіти.

4. Оцінювання навчальних досягнень з добувачів освіти 4-х класів здійснюється вербальною (рівневою) (відповідно до наказу МОН України від 21.08.2013 № 1222 «Про затвердження орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти»).

5. Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти основної школи здійснюється за 12-бальною шкалою (відповідно до наказу МОН України від 21.08.2013 № 1222 «Про затвердження орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти»).

Відповідно до ступеня оволодіння знаннями і способами діяльності виокремлюються чотири рівні навчальних досягнень здобувачів освіти:

початковий, середній, достатній, високий.

Оцінювання здійснюється у процесі повсякденного вивчення результатів навчальної роботи учнів, а також за результатами перевірки навчальних досягнень учнів: усної (індивідуальне, групове, фронтальне опитування), письмової (самостійна робота, контрольна робота, тематична контрольна робота, тестування, та ін.).

7. Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти старшої школи здійснюється за 12-бальною системою(шкалою) і його результати позначаються цифрами від 1 до 12 (відповідно до наказу МОН України від 13.04.2011 №329 «Про затвердження Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти»).

Обов'язковому оцінюванню підлягають навчальні досягнення учнів з предметів інваріантної складової навчального плану закладу.

8. Державна підсумкова атестація осіб, які здобувають загальну середню освіту в школі, відбувається відповідно до наказу МОН України від 07.12.2018 № 1369 «Про затвердження Порядку проведення державної підсумкової атестації» (Із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України № 221 від 18.02.2019).

9. Компетентнісна освіта зорієнтована на практичні результати, досвід особистої діяльності, вироблення ставлень, що зумовлює принципові зміни в організації навчання, яке стає спрямованим на розвиток конкретних цінностей і життєво необхідних знань і умінь учнів.

У контексті цього змінюються і підходи до оцінювання результату освітньої діяльності здобувачів освіти як складової освітнього процесу. Оцінювання ґрунтується на позитивному принципі, що передусім передбачає врахування рівня досягнень учня.

Результати освітньої діяльності учнів на всіх етапах освітнього процесу не обмежуються знаннями, уміннями, навичками. Метою навчання мають бути сформовані компетентності як загальна здатність, що базується на знаннях, досвіді та цінностях особистості.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання визначаються з урахуванням компетентнісного підходу до навчання, в основу якого покладено ключові компетентності.

До ключових компетентностей належать:

з/п	Ключові	Компоненти
-----	---------	------------

	компетентності	
1	Спілкування державною (і рідною – у разі відмінності) мовами	Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас. Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань. Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем
2	Спілкування іноземними мовами	Уміння здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування. Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов. Навчальні ресурси: підручники, словники, навчальна література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти
3	Математична компетентність	Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях. Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів. Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями. Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях

		Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу
5	Інформаційно-цифрова компетентність	Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень. Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач. Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів
6	Уміння вчитися впродовж життя	Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість. Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності. Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії
7	Ініціативність і підприємливість	Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання. Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших. Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)
8	Соціальна і громадянська компетентності	Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані. Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією. Навчальні ресурси: завдання соціального змісту
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів

		своїєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо). Ставлення/культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства. Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва
10	Екологічна грамотність і здорове життя	Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання. Ставлення/усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо. Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя

10. Основними функціями оцінювання навчальних досягнень учнів є:

- контролююча – визначає рівень досягнень кожного учня (учениці), готовність до засвоєння нового матеріалу, що дає змогу вчителю відповідно планувати й викладати навчальний матеріал;
- навчальна – сприяє повторенню, уточненню й поглибленню знань, їх систематизації, вдосконаленню умінь та навичок;
- діагностико-коригувальна – з'ясовує причини труднощів, які виникають в учня (учениці) в процесі навчання; виявляє прогалини у засвоєному, вносить корективи, спрямовані на їх усунення;
- стимулювально-мотиваційна – формує позитивні мотиви навчання;
- виховна – сприяє формуванню умінь відповідально й зосереджено працювати, застосовувати прийоми контролю й самоконтролю, рефлексії навчальної діяльності.

11. При оцінюванні навчальних досягнень учнів ураховуються:

- характеристики відповіді учня: правильність, логічність, обґрунтованість, цілісність;
- якість знань: повнота, глибина, гнучкість, системність, міцність;
- сформованість предметних умінь і навичок;
- рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, класифікувати, узагальнювати, робити висновки тощо;
- досвід творчої діяльності (вміння виявляти проблеми та розв'язувати їх, формулювати гіпотези);
- самостійність оцінних суджень.

12. Загальні критерії оцінювання учнів Ліцею № 38

Рівні навчальних досягнень	Бали	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Учні засвоїли знання у формі окремих фактів, елементарних уявлень
	2	Учні відтворюють незначну частину навчального матеріалу, володіють окремими видами умінь на рівні копіювання зразка виконання певної навчальної дії
	3	Учні відтворюють незначну частину навчального матеріалу; з допомогою вчителя виконують елементарні завдання, потребують детального кількаразового їх пояснення
II. Середній	4	Учні відтворюють частину навчального матеріалу у формі понять з допомогою вчителя, можуть повторити за зразком певну операцію, дію
	5	Учні відтворюють основний навчальний матеріал з допомогою вчителя, здатні з помилками й неточностями дати визначення понять
	6	Учні будують відповідь у засвоєній послідовності; виконують дії за зразком у подібній ситуації; самостійно працюють зі значною допомогою вчителя
III. Достатній	7	Учні володіють поняттями, відтворюють їх зміст, уміють наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролюють власні навчальні дії
	8	Учні вміють розпізнавати об'єкти, які визначаються засвоєними поняттями; під час відповіді можуть відтворити засвоєний зміст в іншій послідовності, не змінюючи логічних зв'язків; володіють вміннями на рівні застосування способу діяльності за аналогією; відповідають логічно з окремими неточностями
	9	Учні добре володіють вивченим матеріалом, застосовують знання в стандартних ситуаціях, володіють вміннями виконувати окремі етапи розв'язання проблеми і застосовують їх у співробітництві з учителем (частково-пошукова діяльність)

IV. Високий	10	Учні володіють системою понять у межах, визначених навчальними програмами, встановлюють як внутрішньопонятійні, так і міжпонятійні зв'язки; вміють розпізнавати об'єкти, які охоплюються засвоєними поняттями різного рівня узагальнення; відповідь аргументують новими прикладами
	11	Учні мають гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, вміють застосовувати способи діяльності за аналогією і в нових ситуаціях
	12	Учні мають системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовують їх у стандартних та нестандартних ситуаціях; самостійні роботи виконують під опосередкованим керівництвом; виконують творчі завдання

Оцінювання усних відповідей на етапі перевірки набутих знань

Рівень навчальних досягнень	Характеристика навчальних досягнень здобувачів освіти	Бали
I	Усвідомлює відповідальність про власне навчання, знає правила техніки безпеки життєдіяльності; пригадує тему попереднього уроку	1
	Враховує культурні особливості співрозмовників, дотримується етики спілкування і взаємодії у соціумі. Називає основні поняття, орієнтується в термінології	2
	Розпізнає і називає об'єкти, формули, фігури, умовні позначення. Повторює почуте, прочитане	3
II	Частково, з допомогою учасників освітнього процесу відтворює основні визначення, правила (формулювання тверджень)	4
	Може відтворити значну частину навчального матеріалу, має стійкі навички виконання елементарних дій	5
	Може стисло викласти свої думки з теми; пояснює основні поняття. Уміє виконувати просте навчальне завдання	6
III	Відтворює матеріал попереднього уроку з частковим обґрунтуванням основних положень, виявляє допитливість. Уміє застосовувати навчальний матеріал у стандартних ситуаціях	7
	Пояснює матеріал теми, допускаючи незначні помилки, неточності; виявляє наполегливість. Самостійно визначає спосіб вирішення навчального завдання	8
	Знає і розуміє поняття, обґрунтовує і наводить приклади, вміє мотивувати себе до навчальної діяльності. Вільно володіє навчальним матеріалом і застосовує знання на	9

	практиці. Самостійно знаходить і виправляє допущені помилки	
IV	Застосовує теоретичні знання для розв'язування типових завдань з їх обґрунтуванням; грамотно і логічно висловлює думку. Робить висновки і узагальнення	10
	Застосовує теоретичні знання для розв'язування нестандартних завдань з обґрунтуванням дій, аргументує і веде діалог. Оцінює результати власної діяльності.	11
	Застосовує теоретичні знання для розв'язування стандартних і нестандартних завдань; творчо їх використовує у процесі продуктивної діяльності; висловлює свою думку, обґрунтовує її. Усвідомлює необхідність навчання протягом усього життя	12

**Оцінювання усних відповідей на етапі узагальнення і систематизації
набутих знань**

Рівень навчальних досягнень	Характеристика навчальних досягнень здобувачів освіти	Бали
I	Знає і виконує правила техніки безпеки життєдіяльності; пригадує матеріал теми, знає деякі визначення, терміни і об'єкти	1
	Може фрагментарно відтворити інформацію про окремі об'єкти, явища і факти	2
	Має знання незначного загального обсягу за відсутності сформованих умінь і навичок. З допомогою вчителя виконує елементарні завдання	3
II	Застосовує набуті знання для розв'язування типових завдань; може з допомогою учасників освітнього процесу відтворити частину навчального матеріалу	4
	Самостійно, з помилками і неточностями дає визначення. Має стійкі навички виконання елементарних дій з опрацювання даних	5
	Розуміє та розрізняє типи об'єктів і процесів для розв'язування завдань. Розв'язує типові завдання на одну дію.	6
III	Розв'язує вправи, що передбачають декілька кроків із застосування фактів, формул, теорем, законів, понять з теми. Уміє виконувати навчальні завдання, передбачені програмою	7
	Вміє здійснювати поділ об'єкта на складові, знаходити спільні риси або різницю між ними. Намагається аналізувати, встановлювати зв'язки.	8
	Використовує типи об'єктів та процесів для розв'язування завдань із різних предметних галузей. Уміє аналізувати та систематизувати інформацію. Використовує додаткові засоби для пошуку потрібної інформації.	9
IV	Розв'язує завдання з обґрунтуванням своїх дій, пропонує різні методи і підходи, розв'язує завдання з логічним навантаженням, що відповідають вимогам державної програми у повному обсязі	10
	Володіє системними знаннями з предмета і оцінює результати своєї роботи. Планує і проводить навчальні дослідження (експерименти) та оцінює результати власної діяльності.	11

	Створює моделі об'єктів та процесів для розв'язування завдань. Аргументує свої міркування посилаючись на факти з різних предметних галузей.	12
--	---	----

Оцінювання письмових робіт на етапі контролю знань, умінь і навичок здобувачів освіти у форматі ЗНО

№	Тип завдань	Характеристика та вимоги до виконання завдань	Максимальна кількість балів
1	Тестові завдання, що передбачають вибір однієї правильної відповіді з групи запропонованих варіантів відповідей	Завдання з однією правильною відповіддю складається з умови та чотирьох – п'яти варіантів вибору, один з яких правильний, а решта – дистрактори	1
2	Завдання на встановлення відповідності (логічних пар) між елементами двох списків	Завдання на відповідність. За кожную правильну відповідь виставляється 1 бал	Залежно від кількості логічних пар
3	Структуроване завдання з короткою відповіддю у вигляді числа	Завдання з короткою відповіддю у вигляді числа, яке записується в бланк десятковими дробами з позначеним місцем для коми. Відповідь до кожної з частин структурованого завдання оцінюється 0 або 1 балом. Якщо зазначено обидві неправильні відповіді або завдання взагалі не виконано, учень одержує 0 балів.	2

4	Завдання з вибором трьох правильних відповідей із трьох груп запропонованих варіантів відповідей.	Завдання складається з основи та трьох груп (стовпчиків) відповідей, позначених цифрами; у кожній групі лише одна відповідь правильна. Завдання вважається виконаним, якщо вибрано з кожної групи (стовпчика) і послідовно записано три відповіді (цифри): 1 бал – за кожен правильно вказаний варіант відповіді (цифру) із трьох можливих; 0 балів, якщо не вказано жодного правильного варіанта відповіді (цифри), або відповіді на завдання не надано. Порядок написання цифр має значення – строга послідовність.	3
5	Завдання з розгорнутою відповіддю	Розв'язання повинно мати обґрунтування. У ньому потрібно записати послідовні логічні дії та пояснення, зробити посилання на факти, з яких випливає те чи інше твердження. Якщо є потреба, до розв'язання необхідно зробити рисунок. Основні складові для отримання балів: правильна відповідь при наявності записів і обґрунтовані дії (6 балів); правильна відповідь при наявності записів, що містять недостатньо обґрунтовані дії (5 балів); правильна відповідь при наявності записів, що містять неточності (4 бали); правильна відповідь при наявності помилок, або відсутності обґрунтувань (3 бали); неправильна відповідь, але запис свідчить про правильний хід думок (2 бали); частковий розв'язок або часткова відповідь (1 бал).	6

Оцінювання усних відповідей на етапі застосування набутих знань

Рівень навчальних досягнень	Характеристика навчальних досягнень здобувачів освіти	Бали
I	Розпізнає окремі об'єкти, явища і факти. Виконує правила техніки безпеки життєдіяльності	1
	З допомогою учасників освітнього процесу опановує засоби діяльності	2
	Має фрагментарні знання незначного загального обсягу за відсутності сформованих умінь і навичок. Потребує допомоги	3
II	Організовує свою діяльність, виконує елементарне завдання за зразком	4
	Застосовує засоби планування для своєї діяльності. Послугується технологічними пристроями	5
	Співпрацює з членами соціуму, може пояснити, продемонструвати об'єкти, процеси, ідеї вирішення питання (завдання). Має стійкі навички виконання основних дій	6
III	Розв'язує комбіновані завдання без достатніх пояснень, самостійно виправляє вказані помилки	7
	Розв'язує комбіновані завдання, частково описуючи алгоритм розв'язання. Долає перешкоди як ключові чинники успіху навчально-пізнавального процесу	8
	Розв'язує комбіновані завдання; грамотно, логічно Структурує і опрацьовує дані	9
IV	Застосовує набуті вміння і навички для розв'язування типових завдань з їх обґрунтуванням; грамотно і логічно висловлює думку	10
	Має гнучкі знання в межах вимог навчальної програми. Розв'язує нестандартні завдання, пропонуючи різні способи. Оцінює результати власної діяльності.	11
	Осміслено використовує набуті стійкі, системні вміння і навички для розв'язування стандартних і нестандартних завдань; творчо їх використовує у процесі продуктивної діяльності; висловлює свою думку, обґрунтовує її. Усвідомлює необхідність навчання протягом усього життя	12

Оцінка за 12 бальною шкалою обчислюється у відповідності до відсотку виконаних завдань

оцінка	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
%	0 - 8,2	8,3- 16,6	16,7- 24,9	25- 33,2	33,3- 41,5	41,6- 49,9	50- 58,2	58,3- 66,5	66,6- 74,9	75- 83,2	83,3- 91,5	91,6- 100

13. Видами оцінювання навчальних досягнень учнів є поточне, тематичне, семестрове, річне оцінювання та державна підсумкова атестація.

Поточне оцінювання – це процес встановлення рівня навчальних досягнень учня (учениці) в оволодінні змістом предмета, уміннями та навичками відповідно до вимог навчальних програм.

Об'єктом поточного оцінювання рівня навчальних досягнень учнів є знання, вміння та навички, самостійність оцінних суджень, досвід творчої діяльності та емоційно-ціннісного ставлення до навколишньої дійсності.

Поточне оцінювання здійснюється у процесі вивчення теми. Його основними завдання є: встановлення й оцінювання рівнів розуміння і первинного засвоєння окремих елементів змісту теми, встановлення зв'язків між ними та засвоєним змістом попередніх тем, закріплення знань, умінь і навичок.

Формами поточного оцінювання є індивідуальне, групове та фронтальне опитування; робота з діаграмами, графіками, схемами; робота з контурними картами; виконання учнями різних видів письмових робіт; взаємоконтроль учнів у парах і групах; самоконтроль тощо. В умовах упровадження зовнішнього незалежного оцінювання особливого значення набуває тестова форма контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів.

Інформація, отримана на підставі поточного контролю, є основною для коригування роботи вчителя на уроці.

Тематичному оцінюванню навчальних досягнень підлягають основні результати вивчення теми (розділу).

Тематичне оцінювання навчальних досягнень учнів забезпечує:

- усунення безсистемності в оцінюванні;
- підвищення об'єктивності оцінки знань, навичок і вмінь;
- індивідуальний та диференційований підхід до організації навчання;
- систематизацію й узагальнення навчального матеріалу;
- концентрацію уваги учнів до найсуттєвішого в системі знань з кожного предмета.

На тематичне оцінювання впливає

- Усвідомлена робота на уроці і вдома.
- Уміння сприймати інформацію з різних джерел і відтворювати її.
- Здатність працювати в команді, знаходити і обробляти інформацію.
- Уміння висловлювати і обґрунтовувати свої думки.
- Здатність оцінити якість своєї роботи.

Тематична оцінка виставляється на підставі результатів опанування учнями

матеріалу теми впродовж її вивчення з урахуванням поточних оцінок, різних видів навчальних робіт (практичних, лабораторних, самостійних, творчих, контрольних робіт) та навчальної активності здобувачів освіти.

Перед початком вивчення чергової теми всі учні мають бути ознайомлені з тривалістю вивчення теми (кількість занять); кількістю й тематикою обов'язкових робіт і термінами їх проведення; умовами оцінювання.

Оцінка за семестр виставляється за результатами тематичного оцінювання, а за рік – на основі семестрових оцінок.

Учень (учениця) має право на підвищення семестрової оцінки. При цьому потрібно мати на увазі, що відповідно до Положення про золоту медаль «За високі досягнення в навчанні» та срібну медаль «За досягнення в навчанні», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 17.03.08 № 186 та погоджено Міністерством юстиції України № 279/14970 від 02.04.08, підвищення результатів семестрового оцінювання шляхом повторного оцінювання не дає підстав для нагородження випускників Золотою або Срібною медалями.

Кваліфікаційні критерії оцінювання роботи вчителя

Кваліфікаційні категорії			
Критерії	Спеціаліст другої категорії	Спеціаліст першої категорії	Спеціаліст вищої категорії
<i>І. Професійний рівень діяльності вчителя</i>			
Знання теоретичних і практичних основ предмета	Відповідає загальним вимогам, що висуваються до вчителя. Має глибокі знання зі свого предмета	Відповідає вимогам, що висуваються до вчителя першої кваліфікаційної категорії. Має глибокі та різнобічні знання зі свого предмета й суміжних дисциплін	Відповідає вимогам, що висуваються до вчителя вищої кваліфікаційної категорії. Має глибокі знання зі свого предмета і суміжних дисциплін, які значно перевищують обсяг програми
Знання сучасних досягнень у методиці	Слідкує за спеціальною і методичною літературою; працює за готовими методиками й програмами навчання; використовує прогресивні ідеї минулого і сучасності; уміє самостійно розробляти методику викладання	Володіє методиками аналізу навчально-методичної роботи з предмета; варіює готові, розроблені іншими методики й програми; використовує програми й методики, спрямовані на розвиток особистості, інтелекту вносить у них (у разі потреби) корективи	Володіє методами науково-дослідницької, експериментальної роботи, використовує в роботі власні оригінальні програми й методики
Уміння аналізувати свою діяльність	Бачить свої недоліки, прогалини і прорахунки в роботі, але при цьому не завжди здатний встановити причини їхньої	Виправляє допущені помилки і посилює позитивні моменти у своїй роботі, знаходить ефективні рішення. Усвідомлює	Прагне і вміє бачити свою діяльність збоку, об'єктивно й неупереджено оцінює та аналізує її, виділяючи сильні і слабкі сторони. Свідомо

	ПОЯВИ.		
--	--------	--	--

	ий домагатися а краще на основі аналізу, однак цення мають улярний характер ірюються лише емі ділянки и	необхідність систематичної роботи над собою і активно включається в ті види діяльності, які сприяють формуванню потрібних якостей	намічає програму самовдосконалення, її мету, завдання, шляхи реалізації
Знання нових педагогічних концепцій	Знає сучасні технології навчання й виховання; володіє набором варіативних методик і педагогічних технологій; здійснює їх вибір і застосовує відповідно до інших умов	Уміє демонструвати на практиці високий рівень володіння методиками; володіє однією із сучасних технологій розвиваючого навчання; творчо користується технологіями й програмами	Розробляє нові педагогічні технології навчання й виховання, веде роботу з їх апробації, бере участь у дослідницькій, експериментальній діяльності
Знання теорії педагогіки й вікової психології учня	Орієнтується в сучасних психолого-педаго гічних концепціях навчання, але рідко застосовує їх у своїй практичній діяльності. Здатний приймати рішення в типових ситуаціях	Вільно орієнтується в сучасних психолого- педагогічних концепціях навчання й виховання, використовує їх як основу у своїй практичній діяльності. Здатний швидко -й підсвідомо обрати оптимальне рішення	Користується різними формами психолого- педагогічної діагностики й науковообґрунтованого прогнозування. Здатний передбачити розвиток подій і прийняти рішення в нестандартних ситуаціях

II. Результативність професійної діяльності вчителя

Володіння способами індивідуалізації навчання	Враховує у стосунках з учнями індивідуальні особливості їхнього розвитку, здійснює диференційований підхід з урахуванням темпів розвитку, нахилів та	Уміло користується елементами, засобами діагностики і корекції індивідуальних особливостей учнів під час реалізації диференційованого підходу.	Сприяє пошуку, відбору і творчому розвитку обдарованих дітей. Уміє тримати в полі зору «сильних», «слабких» і «середніх» за рівнем знань учнів; працює за
---	--	--	---

	інтересів, стану здоров'я. Знає методи діагностики рівня інтелектуального й особистісного розвитку дітей	Створює умови для розвитку талантів, розумових і фізичних здібностей	індивідуальними планами з обдарованими і слабкими дітьми
Уміння активізувати пізнавальну діяльність учнів	Створює умови, що формують мотив діяльності. Уміє захопити учнів своїм предметом, керувати колективною роботою, варіювати різноманітні методи й форми роботи. Стійкий інтерес до навчального предмета і висока пізнавальна активність учнів поєднується з не дуже ґрунтовними знаннями, з недостатньо сформованими навичками учіння	Забезпечує успішне формування системи знань на основі самоуправління процесом учіння. Уміє цікаво подати навчальний матеріал, активізувати учнів, збудивши в них інтерес до особистостей самого предмета; уміло варіює форми і методи навчання. Міцні, ґрунтовні знання учнів поєднуються з високою пізнавальною активністю і сформованими навичками	Забезпечує залучення кожного школяра до процесу активного учіння. Стимулює внутрішню (мислительну) активність, пошукову діяльність. Уміє ясно й чітко викласти навчальний матеріал; уважний до рівня знань усіх учнів. Інтерес до навчального предмета в учнів поєднується з міцними знаннями і сформованими навичками
Робота з розвитку в учнів загальнонавчальних вмінь і навичок	Прагне до формування навичок раціональної організації праці	Цілеспрямовано й професійно формує в учнів уміння й навички раціональної організації навчальної праці (самоконтроль у навчанні, раціональне планування навчальної праці, належний темп читання, письма, обчислень).	

		Дотримується єдиних вимог щодо усного і писемного мовлення:	
--	--	--	--

		оформлення письмових робіт учнів у зошитах, щоденниках (грамотність, акуратність, каліграфія)	
Рівень навченості учнів	Забезпечує стійкий позитивний результат, ретельно вивчає критерії оцінювання, користується ними на практиці; об'єктивний в оцінюванні знань учнів	Учні демонструють знання теоретичних і практичних основ предмета; показують хороші результати за наслідками зрізів, перевірних робіт, екзаменів	Учні реалізують свої інтелектуальні можливості чи близькі до цього; добре сприймають, засвоюють і відтворюють пройдений навчальний матеріал, демонструють глибокі, міцні знання теорії й навички розв'язування практичних завдань, здатні включитися в самостійний пізнавальний пошук

III. Комунікативна культура

Комунікативні й організаторські здібності	Прагне до контактів з людьми. Не обмежує коло знайомих; відстоює власну думку; планує свою роботу, проте потенціал його нахилів не вирізняється високою стійкістю	Швидко знаходить друзів, постійно прагне розширити коло своїх знайомих; допомагає близьким, друзям; проявляє ініціативу в спілкуванні; із задоволенням бере участь в організації громадських заходів; здатний прийняти самостійне рішення в складній ситуації. Усе виконує за внутрішнім переконанням, а не з примусу. Наполегливий у діяльності, яка його	Відчуває потребу в комунікативній і організаторській діяльності; швидко орієнтується в складних ситуаціях; невимушено почувається в новому колективі; ініціативний, у важких випадках віддає перевагу самостійним рішенням; відстоює власну думку й домагається її прийняття. Шукає такі справи, які б задовольнили його потребу в комунікації та
---	--	---	---

		приваблює	організаторській діяльності
Здатність до співпраці з учнями	Володіє відомими в педагогіці прийомами переконливого впливу, але використовує їх без аналізу ситуації	Обговорює й аналізує ситуації разом з учнями і залишає за ними право приймати власні рішення. Уміє сформулювати громадську позицію учня, його реальну соціальну поведінку й вчинки, світогляд і ставлення до учня, а також готовність до подальших виховних впливів учителя	Веде постійний пошук нових прийомів переконливого впливу й передбачає їх можливе використання в спілкуванні. Виховує вміння толерантно ставитися До чужих поглядів. Уміє обґрунтовано користуватися поєднанням методів навчання й виховання, що дає змогу досягти хороших результатів при оптимальному докладанні розумових, вольових та емоційних зусиль учителя й учнів
Готовність до співпраці з колегами	Володіє адаптивним стилем поведінки, педагогічного спілкування; намагається створити навколо себе доброзичливу обстановку співпраці з колегами	Намагається вибрати стосовно кожного з колег такий спосіб поведінки, де найкраще поєднується індивідуальний підхід з утвердженням колективістських принципів моралі	Неухильно дотримується професійної етики спілкування; у будь-якій ситуації координує свої дії з колегами
Готовність до співпраці з батьками	Визначає педагогічні завдання з урахуванням особливостей дітей і потреб сім'ї, систематично співпрацює з батьками	Залучає батьків до діяльності; спрямованої на створення умов, сприятливих для розвитку їхніх дітей; формує в батьків позитивне ставлення до оволодіння знаннями	Налагоджує контакт із сім'єю не тільки тоді, коли потрібна допомога батьків, а постійно, домагаючись відвертості, взаєморозуміння, чуйності

		педагогіки й психології	
Педагогічний такт	Володіє педагогічним тактом, а деякі його порушення не позначаються негативно на стосунках з учнями	Стосунки з дітьми будує на довірі, повазі, вимогливості, справедливості	
Педагогічна культура	Знає елементарні вимоги до мови, специфіку інтонацій у Мовленні, темпу мовлення дотримується не завжди	Уміє чітко й логічно висловлювати думки в усній, письмовій та графічній формі. Має багатий словниковий запас, добру дикцію, правильну інтонацію	Досконало володіє своєю мовою, словом, професійною термінологією
Створення комфортного мікроклімату	Глибоко вірить у великі можливості кожного учня. Створює сприятливий морально-психологічний клімат для кожної дитини	Наполегливо формує моральні уявлення, поняття учнів, виховує почуття гуманності, співчуття, жалю, чуйності. Створює умови для розвитку талантів, розумових і фізичних здібностей, загальної культури особистості	Сприяє пошуку, відбору і творчому розвитку обдарованих дітей

